

nam. cui nō poterunt
resistere et cōtradocere
om̄s aduersarij uestri.
Trademini aut̄ a parē
tibus et fratribz. et cog
natis et amicis: et mor
te afficient ex uobis. Et
eritis odio om̄ibus p̄t̄
nomē meum. Et capil
lus de capite ur̄o nō pi
uit. In paciencia ur̄a
possidebitis animas ue
stras. Cū aut̄ uideritis
circumdari ab exercitu
iherusalem. tunc scitote
quia appropinquauit de
solatio eius. Tunc qui
in iudea sunt: fugiant
in montes. Et qui in
medio eius. discedant.
Et qui in regionibz. nō
intrent in eam. quia
dies ultionis hui sunt:
ut impleantur om̄ia
que scripta sunt. Ve
aut̄ pregnantibz et nu
trentibz in illis diebz.
Erit enim p̄ssura mag
na sup̄ terram: et ira
p̄plo huius. Et cadent in
ore gladij: et captiui
ducentur in om̄s gen
tes. Et iherusalem calca
bitur a gentibz. donec

2,129(4438)

II/129

8)
Augustus
GYMNASII GOR,
LICENSIS

PALÆSTRÄ

ORATORIA ET POËTICA,

^{h. c.}
EXERCITIÄ ORATORIA
ET POËTICA,

^{publicè,}
aut in perorantiüm Cattedrà, aut in aliquo
peculiarì Pegmate, aut in Theatro Scenico,

^a
Florentis ðima Juventute Scholæ
Gymnasii Gorlicensis,

^{intra}
Doctrinæ instauratæ ac publicatæ
LVADESIVIVM

AUDITORIBUS atq; ac SPECTATORIBUS
ERUDITIS,

PRÆSTITE

M. CHRISTIANO FUNCCIO,
RECTORE GORLIC.

pleraq; ^{et} sonatos & ex promptâ memoriâ,
^{exhibita}

TOMUS PRIMUS

STAMM
GOTTES
GOTTES

PALLENSTRA

ORATORII

EXERCITIA ORATORIA
ET POETICA

ALL CHRISTIANO

JOMMIS

ORATIO VALEDICTORIA

CAROLI MAIORIS
ENCORIUM

ACTUS VALEDICTORIUS
exhibens

CAROLI M.

1. ENCORIUM,
2. VITUPERIUM.

Habitus

in

Superiori Atrio

GYMNASII GÖRLITENSIS

ab Acolitis Nobilibus

ANNO MDCLXXI. 18. Mart.

OTTO
MAGNUS

IN
COMITATU

[Faint, mostly illegible Latin text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Small, faint text at the bottom left of the page.]

icet laud
factores singula
adicii inbecillitate
quos limine bar
tantium, conscen
tate aliquo ver
niam litari, i
reptor Corn
stri ad Satyr
an fuisse terr
et silvis horrida
si autem re
quam olim
conciat, quar
es agros, quas
primas lodina
virtutum glo
arobionum,
stet? Ne
Germani
autem ob o

J. N. J.
Jova Jova!
ORATIO PANEGYRICA
VALEDICTORIA,
exhibens
CAROLI MAGNI
ENCOMIUM.

112
543

icet laud ignorem, Viri graves pariterq; omni generis honorum titulis eminentes,
factores singulariter mihi colendi, deoerandi, suspiciendi, Ingenioli mei tenuitatem,
judicii imbecillitatem, neq; dicendo imperitiam, quae tanta est, ut in ipso statim orationis
limine haerere videar: Nec tamen veritus sum multo rubore suffusus hanc per-
stantium conscendere cathedram, ut ad vos paulo ante discessum multa de nobili be-
nate aliquo verba facerem, Misistq; tandem Africis, quibus per integram fere quadri-
mum litari, ultimum vale dicerem. Verum enim vero, ita est, quod incomparabilis
scriptor Corn. Tacitus, in quem admodum injuriosus Gaspar Scioppius, injuriosus et ipse
estri ac Satyricus, Trajanus Boccacini, de pristino Germaniae nostrae statu referat,
haec fuisse terras informem, asperam caelo, cultu ad spectumq; tristem, in universum vero
et silvis horridam, aut paludibus fadam, imo et fragiferarum arborum impatientem.
Si autem revivisceret ille, et ipsemet oculis omnem, quanta quanta est, Germani-
am quam olim desperat, hodie perlustraret! Vae quas et quot ille florentissimas
provincias, quas et quot munitissimas arces, quot et quot omnium frugum fera cissi-
mos agros, quas et quot auri, argenti, plumbi, stanni, ferri, imo et omnium metallorum
etiam hodie, quas et quot deniq; in Martio ac victoribus populis, scientiarum
virtutum gloria longe prestantissimo, amplissimas regum, Archiducum, Ducum,
Marchionum, Landgravorum, Comitum, Baronum, Equitum familias deprehensu-
ret? Ne dicam eundem ibidem accuratè cogniturum esse, quicquid infelici-
tatis Germania Dextro Spectatorem morari, neq; stuporem conjicere potest. Proprie
autem ob oculos ei ponerentur tot summi, quot unquam sibi, communis nostra
mater, Germania

mater, Germania felicissime peperit, ac in saecula produxit, Heroes, virtute ac
tuna, Graecis et Romanis Principibus saepe quaquam inferiores. Non advo-
beie illor ultimarum antiquitatum Reges, **Wisconem**, **Mannum**, **Ingavonem**,
Aevonem, **Hermionem**, **Gamblicum**, **Suecum**, **Vandilum** aliosq, dum omnino
beie gens nostra (Germani enim sumus h.e. viri bellaces) Spectanda: Sed in
Germania in praesentiarum Principales familias contemplandas sistan. O
nigentem magni **Willehindi** felicitatem, qui per tot annorum centurias post
tam in posteris fuit magnus, olim in illis Imperatoribus **Saxonibus**, **Henrico**
cupe, **Ottone I^{mo}**, **2do**, **3tio** & **Henrico 4do**: **Magnus** et adhuc in **Mar-**
bus **Saxoniae** et **Saxoniae** Ducibus, praecipue quidem in **Henrico** illustri ac **Mun-**
in **Friderico Adoroso**, in **Friderico Grav**, in **Friderico Bellicoso**, in **Er-**
in **Alberto**, **Dextra Imperii**, in **Friderico Sapiente**, in **Johanne** et **Johanne** **Tri-**
rico Constantibus, in **Martino**, in **Augusto** **Hujus** filio, in **Johanne** **Georgio** **In-**
in **2do**, qui hodie gentis hae et familiae deus singulari autoritate tuetur: Sicut
mibi jam, **Venerandi** **Auditores**, quot **Abbatina** illa, originis honore cum
Ara-Saxonica in vetustissima stirpe **Ascania** concurrent, familia virtutum numina
beat. Exhibet utiq, **Sigismundum**, **Wolfgangum**, **Rudolphum**, **Joachimum**, **Johannem**,
Joachimum **Ernestum**, et multos alios celeberrimi nominis Principes. Sicite porro, quot
latino = **Barbara**, tanquam ex **Equo Trojano**, prodierint **Familia Heroes**. Prodiit
inde **Otto Major**, **Ludovicus Anus**, **Sus** **Bavarus**, **Ludovicus** et **Rupertus**
peratores, **Viri** **Majestatis Imperatorie** **Audicissimi**, multiq, alii vera sanctorum
tic **Promicondi** **lectissimi**. **Quid** de **Austriaca** beie loquar familia? **Sicut** **ser-**
omnis **Austriam** **fidus**, **veluti** **inter** **igneis**
una **minores**.

Vos **ipsi** **igitur**, **Auditores** **optimi**, **judicate** **quid** de **Rudolpho** **I^{mo}**, **quid** de **Al-**
2do, **quid** de **Ferdinando** **4to**, de **Maximiliano** **item** **I^{mo}**, **4do**, **quid** de **Car-**
Friderico **I^{mo}**, **quid** de **Rudolpho** **4do** **sentiendum**? **Ego** **ita** **sentio**: **Suisse** **illos** **omnes**
Imperatores

peratores potentissimos, invictissimos, sanctissimos fortissimos, imo et tales, a quibus virtus et
 fortuna ipsa nominis ac fame sua aeternitatem accepisse videntur. Ita scilicet sentio, nec tamen
 in hac re dico: quam omnino edictis satis jam pateat, quod ea pertineant. Atenim, que
 huc usque breviter ac leviter, prout memoria veluti per Sateram suggererat, disserui, eo
 spectant: ut e tot Heroibus unus mihi eligatur, maxime hodie celebrandus: ubi vel sensu con-
 stanti de re gravi ante disserere, quam Ludo huic literario valedicani. Est autem vel precipu-
 e scie, e Germania nostre Principibus Carolus M. cujus in hac Auditorum Panegyri En-
 nimium recitabo. Sic ergo non a re facili, sed difficili, non inani, sed gravi; non fatili, sed
 in valedictoria hac mea oratione, que tristi (pro dolor) animo mihi hodie est habenda, apud
 Auditores Gravissimi, verba faciam. Non, isto, deo loci agam de raptu Helenae, non
 morte Hippolyti, non de Minerva, de Solis de Neptuni pugna; non disseram de Eneae
 navigationibus, de itinere quidem ad Blegetonis undas, non de Cerbero, neq; de Chimera;
 de Martis et Veneris adulterio, non de Icaris volatu, aut de alia re ludicra et va-
 sed de Carolo illo Imperatore optumo, qui re et nomine vere fuit Magnus, dicam. Et
 quidem dicam, ut precipue eius audiantur virtutes, precipue item res ab ipso feliciter gestae,
 coram oculis mentis vernantur: quibus scilicet utriusq; inter ceteros Herois tantum extulit caput;

Quantum lenta solent inter Viburna cupressi

ae autem Caroli M. laudes in hoc vestro, Auditores omnigenis honorum titulis eminentissim-
 confessor propria autoritate, sed ipsa potius ac mandato eius, cupis et apud me plurimum valet,
 apud omnes Gymnasii huius civis peraeq; valere debet Autoritas, ebuccinabo. Sic ergo ipsius
 hac sca cathedra, non sigillatim omnes Caroli M. laudes perceriturus, eaq; perpetuo flore C
 conystiturus (id enim et imperare iniquum fuisse, et suscipere temerarium) sed ex mira
 arum copia parca quadam selecturus: de quibus hodie vobis audientibus dicam. Dum vero vela
 pando, ego equidem, antequam ulterius provebar, a vobis Viri Generosi, maxime strenui,
 nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi, Prudentissimi, Maxime Reverendi, Excellentissimi, Experien-
 tissimi, Clarissimi, Erasmantissimi, a te item florentissima Juventutis Coetura, summo pere etiam aliq;
 contendo, ut quando omne mihi persegium in vestra bonitate, clementia ac amicitia situm

est, tenuitatem

Tractatio .I.

est, tenuitatem meam vestro favore ac silentio subleuetis, quò hæc oratio mea Laregyrica
bis veluti secundis subiecta ventis, quem sibi proposuit portum facidig consequatur. Age et
te præcipue, veneranda Sive Rector, hospes benevolentissime, qui crescis et exultas, quoties
bis, que agunt boni discipuli, intelligis quantum se ipsos supergrediuntur: cape voluptate
ex iis, que amori et ac honori tuo velificaturus. Sodie dicam. Cæpe, nisto, voluptatem
nigenti mei fetu, quem tuis auspiciis unice debeo: Nec enim debito fore, ut idem tibi
quod agricolis, quod Pastoribus coenire solet: utpote quos utrosq; fetus, illos quidem arborum
bos autem gregis sui, delectat. Carolus M. quis, qualis, ac quantus Imperator ac
ceps nostre Germania fuerit, neminem vestrum, A. O. modo in cognitione Historiarum
hospes plane non sit et peregrinus, fugiet. Fuit, fuit is ipse perfectum optuni Principis
plax: quippe qui omnibus ferme virtutibus, que in bonum Principem cadere possunt or
erat ac mira cumulatur. Indeq; quem omnino dignus sit, qui iusto Encomio præ cæteris
tollatur, atq; ipse moderni seculi Principibus ac Regibus imitandus proponatur, non deic
prelixe in antecessum de Caroli M. gente disseram, que videbatur tunc toti tremenda
Francia jam olim dicta: Neq; de Caroli M. Majoribus dicam, qui ipsi Regiam potestatem
familia Merovingorum ad familiam Carolinam transtulerunt: Mittam et Caroli M. ^{Annus quartellus, domus}
vum Leginum Crasam, qui sub Majoris titulo regiam potestatem possederat, mittam
trem deniq; Leginum mittam, qui, re et nomine Regis titulum consecutus, familiae sue hunc
servit, ut sic, Merovingis in Ebilderico Stio cadentibus, Carolovingi, in Legino surge
ni commune Theatrum mundi producerentur. Talia, itaq; et alia notatu digna, etiam
lo' altius repetitis rebus, exponenda forent, sicca tamen, quod dicitur, Socco præteribo.
enim attinet Majorum hoc loco recensere imagines, quanquam illustres illas habuerat?
Sane indigent laudis aliene, qui propria sunt conspicui. Et genus et Proavos et qua
fecimus ipsi, vix ea nostra voco. Hoc unum tanex plane indictum ac nitactum
relinquere nequeo, de quo vanè gloriatur Bodinus: Carolum nempe natum in Gallia
Qui? nonne vanæ gloriationi suæ reclamant Geographia? Reclamat utiq;. Nec ul
etiam tam ignarus est rerum, ut ignoret, terram circa flumen Unstrud natale

solum fuisse, quod ad Galliam minimè pertinebat. Germanus ergo Carolus est. à Fran-
 cis quidem Latentibus, sed in Germania, quicquid opponat nobis Bodinus, digladiantibus inter
 Gallicis ac Germanicis scriptoribus, de loco Caroline conceptionis, qui ipse certus videtur, de
 Carolina natiuitatis, qui nec adeo incertus, dissidentibus. Verum, dum hæc talia d-
 Historicorum diuersæ gentis possidia mitto, paulatim abire ad ipsum primum proposita
 argumentum transeo, quod est de artium liberalium studiis. Ea namq̃ Carolus M. non
 tantum et Adulescent, sed et Rex atq̃ Imperator, coluit, eorundem Doctores summo
 honore ac pretio semper dabat. Quid? quod et ille ipse non raro convocasse, colloquia
 in mensa, tum extra mensam, cum iisdem instituisse legatur. Sic merito id faciebat.
 enim duplex ratio temporis sit dabenda, altera Pacis, altera Belli, Indeq̃ Principi alia
 in Bello gerendo, alia in tranquillo Reipubl: statu administrando sit opus, in
 quidem vincendo suo bello feliciter et laudabiliter conficiendo. Ducibus Arenis ac
 nec non juris rei militaris peritis utandum esse; In pacata vero Reipubl:
 ac prudentibus viris negotia publica expedienda utiliter committi, putabat. O
 igitur ino maxime Caroli M. laudem, quam sibi et indefesso literarum studio
 literarum cultu peperit. Malebat namq̃ Carolus rerum diuinarum su-
 Scientia excellere, quam potentia, exemplo quidem Alexandri M. edocuit. Is
 cepit, nihil feruile magis in Principe esse, quam otiosi, et in seruire deliciis:
 magis Regium quicquam esse arbitrabatur, quam inter arma quoq̃ tractare studia.
 coluisse autem Carolum Logicam, Dialecticam, Rhetoricam, Geographicam, Histori-
 Astronomiam, Theologiam apud Eginhartum legimus: Legimus et latinam pariterq̃
 eundem excoluisse linguam. Tanta hinc in Carolo erat aruditiò, ut Græcos le-
 Græci loquentes intelligeret, etiamsi iis longo sermone græco non responderet.
 minus in Poesi exercitatus erat Carolus. Sic enim ipse in Rolandi filii Soro-

obitum Epigramma concinnasse legitur, quod his circumfertur verbis:
 Tu patriam repetis, tristi nos orbe relinquis:
 Te tenet aula nitens, nos Lacrymosa dies:
 Sed qui lustra geris binos octo super annos,
 Exeptus terris, iustus ad astra redis.

An dubitatis

An dubitatis adhuc, Auditores venerandi, de tanta tam magnanimi Imperatoris eruditione? Nolite ulterius dubitare. Cur enim summe eruditus non fuisset, qui et vivis et mortuis datur Praceptoribus? Instructum utique fuisse Carolum insigni Bibliotheca, quam adiret, quae cum veterum monumenta evolere, longè consulere in rebus dubiis vellet, ex Historicis constat non minus id ex quidem Caroli Testamento: quod ante Triennium, quam decederet rebus mobilibus suis post obitum distribuendis fecit. Ita nempe de libris, quorum magna Bibliotheca sua copiam congregaverat, Johannes Franciscus in Historia Caroli II: Statuit ipse, ut ab iis, qui eos habere vellet justo pretio redimerentur, pretiumque inopes erogaretur. Vivi Doctores sequuntur commemorandi, quos optimos ac felicissimos habuit Carolus. Inter hos primum sibi locum vindicat Letrus Lisanus, vir tum in re mathematica praestantissimus, à quo Carolus puer institutus in bonis literis, in pietatis gratiam ceteris studiis tantum profecit, ut magnam de se spem virtutis et parentibus et hominibus excitavit. Aetate jam adultior cessit. Albino Alcuino: quo ipse informatore feralem facundiam eloquentia arte roboravit, Carolus, cui siderum didicit scientiam. Natione is erat Anglus, à Beda primum; inde ab Egberto Archiepiscopo institutus, Rhetor, Philosophus, mathematicus, et Theologus insignis, Latine, Graece, Hebraice callens. Quid mirum ergo, si sic institutus, et à tan eruditis viris imbutus Carolus lingua eoque ut patria loqueretur; si Graecam intelligeret; si intentione sagaci siderum rimaretur cursum, eorumque difficultatem numerandi notitia sublevaret? Quid et mirum in Rhetoricis, in Dialecticis, in Astronomicis, in Musicis excelleret Carolus? Habuerat et ipse Diaconum de Britannia, Saxoniae gentis hominem, virum undecumque doctissimum Praeceptorem: apud quem et Rhetorica et Dialectica, praecipue tamen Astronomia doctissimum plurimum temporis ac laboris impendebat. In Musicis quoque ab eodem formatus psallendi peritiam exactè callebat, eandemque ipse emendabat. Quid mirum denique, si in omni literarum genere versatissimus existeret Carolus? Ades namque capite et vivis et mortuis rebus ac Doctoribus utebatur, ut ne quidem inter carandum abstineret, quò minus aut

aliquis

545
546

eruditio
mortuis
iret, que
ortis co
cedere
magna
R:
ng in
e felici
in re
tis gra
ibus et
mator
cientia
titutus
aice ad
rolg lat
derum
et nium
taberat
doctissi
a adfco
fallendi
omni lib
mutis
us aut
aliquis

sermo aut lectione, aut scriptoris auditione, animum suum, teste Eginardo, pater
et. Atq; ab hoc liberalis doctrinae exercenda et propaganda studio omnino proficerebatur, ut
agno cum seculi sui dominum totiusq; posteritatis emolumento scholas publicas omnigenas e
ditionis, pietatis ac doctrinae officinas aperiret, eiq; fisco annonam et stipendia profes
sibus daret, hq; procerum pauperumq; liberos committeret. Videtur, V. A. cuius auspiciis
notum, ut Italia, Gallia, Germaniq; terrarum magistra venerabilis, Musa celestis, et Ca
sa Legatorum (ut de Carthagine refert Suidas) hodiernum appellari possit. Feli
citer nemp; Caroli auspiciis id factum habetur. Id namq; instituit in Gallia Academiam
Pariensem, eaq; tanta Proventuum ac possessionum amplitudine locupletavit, quantas vix
in Gallia et Germania, que inde postea nata Academia, possent equare: In Germa
nia Onasbrugensem instituit Scholam, multisq; insignibus Privilegijs ornavit, ut Graeci,
Latinq; Auctores ibi explicarentur: In Italia Bononiensem et Ticinensem eundem Carolum
instituisse Scholam, ab Historicis annotatum habemus. O igitur maxime laudabilem Caroli
magnificentiam, aut, si magis proprie loqui velimus, munificentiam! Adeo videlicet
per reliqua omnia, que virtute Principum ac felicitate reorantur (Sunt licet forsitan alia
a dignitate et utilitate potiora) nihil magis admirabile hoc est liberalitate, quam fover
e honorandiq; literarum studijs impertiant. Intelligebat id sane magnanimus noster Be
nignusq; tot bonarum literarum officinas non sine ingentibus operibus sumptibus. Intel
ligebat nimirum, quantum emolumentum a Scholis haurire liceret: Intelligebat quam egregii pro
derentur maxima cum laude a Scholis viri, qui eorum, qui forum, qui thorum ornarent.
nunc A. V. cognoscite in Carolo nostro singularem rem literariam promovendi
tandem amplificandi studium. Cognoscite favorem, principe viro dignum, erga
literarumq; cultores: sed et inexplebile in Carolo nostro cognoscite discendi
liberarium! At vero, ne dissimulare seis aliquid videar dicam omnino, quod nec Egin
ardus, nec alii Historici omiserunt, Grammaticae, hoc est, artis literas pingendi, igna
visse Carolum. Tentabat etiam scribere, scribit Eginardus, tabularum et co
dicillos,

dicillos ad hoc in lectulo sub cervicalibus circumferre solebat, ut cum vacuum tempus esset,
effigiendis literis adhaerere: Sed parum prospere successit labor praeposterus, ac sero nichil
Isto nunc, quod haec ars vulgo existimetur vilis, ac viro principe plane indigna, usus tamen
tantus est, ut vix ullis laudibus satis possit predicari! Praecipua eius utilitas, inquit, magnus
in hoc consistit, quod sic occurratur hominum oblivioni, cum nemo omnium, quae videt, vel audit
semper valet meminisse. Neque negotia, vel commercia absque ea possunt consistere. Magna
quoque usus est in fœderibus et pactis ad homines in officio continendos. Magnam praeterea
est, quod scriptura etiam absentibus mentem nostram aperimus. Praeterea haec arte pro
posteris, quae multo ante aetate eorum contigerunt, ne puerorum similes, sui solum
poris res sciant, ac divinam nesciant providentiam in mundo hoc gubernante. Orbis
quod discipularum ac Philosophia universa, quatenus naturalia lumina cognita est,
incauta secula descriptione propagatur. Imo descriptione etiam mortui vivunt, ac loquuntur
beneque de orbe merentur. Ad haec ipsi etiam scriptores famam consequuntur immortalitatem
qua, quia ferio non consumitur, propius ad DEUM acceditur. Denique optimum et
prestantissimum nomen, pro infinito erga nos amore suo, id verbum suum ^{invenit} ~~invenit~~ scriptura
consecrari, quod ab oblivione hominum vindicaretur, ne agror mortales lateret via,
velut Scalus quibusdam ad arces foardimus caelestes. Hucusque in de quatuor popularibus
artibus, de Biologia et Scientiis Mathematicis, opere viri decorata eruditionis
suis. Quid ego vero? Moneo vos, doctor et exhortor, Symmachi suavissimi, sub Grammaticae
difficem, quam vocant legendi scribendique sententiam, seculo suo excolatis, semper cautum
vione sprete forte, nescio in quo latibulo, delitescat, tandemque fortiter erumpat, ac
prie aliquando sui contemptum vindicet. Ita scilicet moneo, et deinceps in diverticulo
in viam rediens, ad alterum laudis argumentum propedior: quod est de summa Caroli
administratione regni prudentia. Prudentissimus utique Imperator erat Carolus, sed se
tius scientia rerum divinarum et humanarum, quam potentia excellere velle, saepius dicebat:
est prudentia Principi imprimis necessaria, ad regendum alios et etiam ad regendum se ipsum
Unde

96
572

de David filio suo Salomoni Regi, tunc primum inureto, à Deo precatur hanc virtutem,
prime omnium et necessariam, dicens; Det tibi Deus prudentiam et sensum, ut regere possis
Israel, et custodire legem Domini Dei tui. Ideo ergo magna erat molis in Carolo ac ex-
agrus prudentia tam late diffusas acquirere et retinere provincias, ut plane tritum illud
dixerat locum: Non minor est virtus, quam quærere, parva tueri.

Maxime autem omnium maxime Caroli in administranda Reipublice prudentia est pietate
rerum divinarum cura. Recuset inter augmenta Imperii Musarum corculum, J. Sigis. Lipsi. t. 4. L. 12
curas, que ad retinendam et defendendam religionem impendantur. Optime id novat pra-
cissimus Imperator Carolus: Deum priororem esse in eos, qui maxime ipsum colerent.
illud Lactantii imbiberat: Nihil esse in rebus humanis religione prestantius, eamque
a vi oportere defendi. Quando vero Carolo cura cordique fuerint res Ecclesiasticæ,
Sistoris liquet: nosq; habemus egregium ejus rei in Boetii Comentario de reb; se-
noni Compendium. Quid? quod et idem hoc est Caroli liqueat testamento? quippe in
expresse et sine ulla limitatione filiis suis res Ecclesiasticas paternè comendat. Ex-
porro leges regni, quas Carolus ad disciplina Ecclesiastica et hujus reformatione
ulgavit. Descripta ille leguntur in Historico, eoque Theorico-practico, Viri cele-
Brissiani Martii Teatro: ad quod quidem eruditissimè Auditorium remissam
volo. Et quoni remissor vos, V. A. ad laudati Autoris Beatrum Historicum
Vestra enim in me audienda facilitas, quàm prolixiori, quàm par est sermo-
abuti, negas esse duco, semper me revocat, et monet, ut alia videamus Carolina
udentia monumenta, quibus se celebrem Carolus prestitit Orbi. Exhibuit au-
Carolus nullum prudentia in tuendorum finium cura. Horum siquidem causa
congrua confiniorum loca prædica disposuisse legitur, ut coerceret invasiones.
Caroli in Hamburgi sine origo et aliorum ad eundem Fluvium, nempe ad Albin, item ad Lippam,
Salam, ad Britannicum, Hispanicum, Gallicum, Germanicum-Oceanum, et ad Italia lit-
Castellorum. Notat nempe Carolus Arces et Castella, licet non tam firmæ, In
Lipfis in

ipso in civili doctrina iudice, sint compedes quam censeantur, quippe quae ad exiguum potat et lex
den notum valida, fragiles autem ad communem et magnum; in finitibus tamen et communibus
doctam non valde esse spernenda. Prudenter ergo contra Bohemos castrum ad Albin
truxit, Salsdam: Prudenter contra Sarabos, ^{contra} Vandalos Castrum ad Salam edificavit. Cop
Kaunburgum: Prudenter contra Danos munire iussit Hamburgum, Emicat iuxta
Caroli prudentia sepe totidem amiciter, sanctissime cum ceteris Regibus mitis. Feste
arbitrabatur ipse, non parum gloriam regni sui auctum iri, si rex quorundam et gentium
amicitiam sibi conciliaret. Unde adeo Adelphosum Gallicae atq; Asturicae Regem
bi Societate devinciebat; ut is, quin ad eum literas vel legatos mitteret, non aliter se
pro illam quam proprium suum appellari iuberet. Scotorum quoque Reges sic habebat
sua voluntatem, per suam magnificentiam inclinatos, ut eum nunquam aliter, quam
minum, seque subditos ac servos eius pronunciarent. Cum Aron Rege Persiae, qui
pta India, pene totum tenebat Orientem, talem habebat in amicitia concordiam
is gratiam eius omnium, qui in toto terrarum Orbe erant, regum ac principum
cilia praeponebat, solumque illum honore ac magnificentia colendum sibi iudicaret.
igitur, quum maxime delectum in amicitia colenda habebat Carolus, eam ipsam
lem dano esse ratus, quo non mirum pisciunt, sed potentissimi principes capere
quis, quae de Carolina ambigeret prudentia? Emicat interim Carolina quae
prudentia est legum promulgatione. Arguunt ne-Christe leges vel maxime civile
Caroli prudentiam, utpote in quibus Reipublici salus consistit. Est autem inter alias
plurimas Caroli leges, salutaris constitutio, in qua mendicis pauperibus atq; vagantibus
bendis quicquam tribui vetuit, quamque regionem suos inopes alere sanos ac
labore victum quaerere ac desiderio sufficere manus iussit. Est et laudabile
tutum, quo mendicos validos circumcursitare non permisit Carolus, imitatus
exemplum praedecessorum suorum nempe Gratiani, Valentini, Theodosii Imperatorum
quippe quorum lex inserta codici Justiniano sub titulo de mendicantibus validis habet
Est et

et lex, qua Carolus vetuit, ne quis alium ad bibendum provocaret, ebriumq; in exercitu
 et compositum posterum potare compulit. Leges Longobardorum quoq; extant, quas Carolus à Veterum
 Albinis Institutionibus et Ecclesiasticis canonibus collectas, ac ordinatas, recensuit ad Mutinam promulga-
 vit. Cognoscite, queso, deo A. V. quantum interest Reip: leges de hoc genere saluta-
 condere, earundemq; promulgatione salutem publicam curare, et ad jus suum cuiusq; vi-
 dum applicare. Salutis utiq; publica causa poni capere leges: unde et eorum ars, secura-
 fidei Oratorem, apud omnes homines bona ac honesta iustitiaeq; conjuncta cen-
 esse, necesse est, quippe quae à iusto nunquam separata. Si quis igitur interroga-
 qua leges olim latae fuerint, nihil equi et recti continentes? qui et quolnam legu-
 peram latarum in iudiciis convicti fuerint? quot et quoram leges tanquam per-
 fuerint abolitae? utrum deniq; legum ars vel ~~prope~~ debonestetur, quod tales
 latae fuerint leges, quas melius fuisset nunquam ferre, aut sanjam latas
 aboleri? Annon respondebimus? Leges virtutis ac iustitiae causa institutas,
 vero ~~ita~~ non tam leges ac jus esse, quam quod Anomiam seu injuriam Seno-
 vocet, idq; quod prohibent leges, et cuius impediendi causa sunt inventae? Ita-
 debent fieri leges, non aliam sibi propositam rationem, quam ut maxime quidem
 laedatur à quoquam, aut saltem ut uni cuiq; suum tribuatur. Hinc Iusti dicunt,
 animam esse legis: nam sicuti anima dominatur corpori, ita ratio legis vel
 dominatur verbis! Lex enim ex ratione semper observanda est: ita ut, ubi
 non est, ibi nec lex fit, cum iustitia sit animae habitus, et quidem bonus, qua-
 non potest, nisi quatenus ratione perficitur. Et quemadmodum iustitia sine
 ratione non est, ita nec lex. Finis deniq; legum tantus est, ut per eas homines re-
 ceantur in officio: nam improbitas hominum causa legum ^{occasionum} lationi dedit. Sicut
 ante morbos necesse est cognitos esse, quam eorum remedia, ita cupiditates pri-
 nate habentur quam leges. Sed redeo ad Proposidum, à quo praeter spem, nescio
 quod diverticulum inter perorandum, Radio fortè magis vestro, A. V. quam bonam cum
 venia prolapsus

venia, prolapsus fueram: Nam sequitur ut nunc dicam, quod nunc eluxerit quod
prudencia e laudatissimorum iudiciorum constitutione, multa siquidem pro varietate
horum sine inde constituit iudicia, quae si singula percensere vellem,

Ante diem clauso componet Vesper Olympo.

Hoc ego interim dico, quod insignis nota bene constituta rei publ. ^{existat} tot iudiciorum
stitutio. Iudicis enim causarum non factis, minime societas humana maneret: quod
nihil inter sano perpolitam humanitate vitae d' illa marem interfit, quam jus et
Quorum utro uti nolim, altero est utendum. Vm extingui volumus? Jus valeat
se est, i.e. iudicia, quibus omne jus continetur. Iudicia deficient, aut nulla sunt
dominetur, recessa est. Unde eleganter Grotius Lib. de Jure Belli et Pacis: ubi
fiont iudicia, incipit Bellum. Tandem non postremum etiam Carolina praed
figum, quod, quamquam potestas ipsius vere Regia, crebris tamen Procerum
ventus insituerit, ut cum iis, vel communicaret res actas, vel deliberaret de
pendis, vel solemniter jus diceret. Id saepius factum, ea docent, quae e Scrip
bus praecis laudabili auctu collecta edidit Boeclerus. Ecce enim ita est, quod
comitia egerit Wormaticae: ubi de regno recte constituendo Sabita consilia bell
Saxoniam decretum. Ita est, quod ibidem celebravit Concilium, in quo Clericis
rolo imperatum, ut ne tererentur ire in bellum. Ita est, quod duas Synod
celebravit in Villa Suria, in quibus principaliter statutum, ut Episcopi ordina
tur in locis vacantibus, ut regulares et Monachi secundum regulam viverent, ut
piscopi, Presbyteri et Clerici parerent, ut necessarii homines per Episcopos corrig
tur etc: Ita est, quod Ingelsheimi ex Pontificibus majoribus, minoribus, Sacerdotibus, Sac
gregavit Synodum, in qua accusavit Theobaldum, Bavariae Principem, perfidiae et
bus crimen probavit: Ita est, quod concilium instituit Francofurti ad Mo
occasionem ad id cum Felice Heretico, qui voce ac stylo Jesum Christum in
na natura esse verum Deum, in humana vero nuncupativum esse, in divina ite
tura verum Dei filium, in humana vero adoptivum asseruerat; tum Adriano Lo
qui acta

acta secunda Synodi Nicene de Imaginum adoratione approbata miserat, praebe-
 re. Nonum videtis et intelligitis, V. A. quam salutare Principi sit adhibere Proceres in
 illis? Inculcandum id porro est civili est prudentia, si tempus pateretur: Adjuutoribus opus
 principi, et hoc regia prudentia caput esse, eleganter Justus Lipsius in civili sua doctri-
 na docet: ac inter alia non inepte querit. Sed qui parabis? Indicii, respondet, haec res est.
 si Principi nostro reatum a natura vel ab usu: O salutarem illum et bono publico
 Tamen ego dirigam et adminiculabor in parte. Adjuutores mihi duam genera sunt:
 Administris illi qui lingua et mente imprimis juvant, hi, qui manu et factis.
 Sed pergo, si pace vestra, A. V. fieri licet, ad militarem Caroli prudentiam
 attendam. Vobis autem quam necessaria Principi est prudentia? Haec necessaria haec
 esse a Justo Lipsio asseritur, ut sine ea vix Princeps. Quomodo enim aliter se tuere
 sua ac suos? Vis nuda ac mera sine rei parum est, nisi arte quadam et consilio
 prudentia militandi. Duo sunt, inquit Polybius, quibus omnis Respubli-
 cae in domo fortitudo, et domi concordia. Haec quidem abunde togata spectabit
 illam autem non est, ut abunde petamus, aut impetremus, quam ab ista non cer-
 tum, et cum successu. Bene ergo scriptum: caetera, utcumque dissimulari, sed boni du-
 rationem esse virtutem. Bella igitur, bella sunt quamplurima, quae Carolus
 varia sunt et admodum cruenta. Quid? nonne iterum noster generosissimus prin-
 cipem bellum gessit Longobardicum, devictos Godescaldum cum magno triumpho rediit
 Franciam? Nonne gessit fortiter bellum Saxonum, in quo victis ac domitis Saxonibus
 tandem finivit? Nonne is exercitum quoque duxit in Hispaniam contra Saracenos,
 Pyrenaeis montibus Lampironem urbem cepit, et dejectis destruxit muris? Non-
 expeditionem contra Hunnos suscepit, et Avaros, reges ex omni parte feliciter gesta
 Saros ingentes deportavit? Nonne Bobemos et Slavos, Christianos bello persequentes,
 aggressus victosque sibi subiecit? Nonne item Saros Foisiam vastantes, domuit?
 et ipse Hungaros, inde rediit victor Ratisbonam. Atque in his sane omnibus reliquis
 quidem gravissimum fuisse videtur Saxonum, utpote quod a Patre avog vi-
 conflatum, post mortem veluti hereditate relictum gereret) fat ingentibus bellis optime
 Carolus

Carolus quinq̄ illas optimi ducis partes, à Lipsio ordine enumeratas, implevisse putatur. ^{rei militaris} Igitur
vit ipse nempe scientiam: Nam artis suae gnarus fuerat, et militiam longo usu combiberat,
auditione solum, aut lectione. Pleras, nunquam, per provincias stipendia expleverat: et
genus belli fuerat, in quo illam non exercisset fortuna. Norat ipse: quis ordo agrorum,
cura explorandi, quantus vigendo trahendog̃ bello modus. implevit deinde virtutes, quum
actususq̄ esset, suisq̄ praeretur, ac verè eos duceret: ipsemet namq̄ in opere plerumq̄
gregario militi mistus, steterat, ausurq̄ fuerat
— — — primus sumpsisse labores, — — —

— — — Primus inter carpsisse pedes. — — —

Implevit porro providentiam: quum Dang̃ esset cauto, respiciens magis, quam prospiciens
nec se fortuna ullo committens loco, nisi quantum cogeret necessitas. Implevit et
in Duce desideratur loco, felicitatem. Ita autem implevit hanc, ut, ubi alii eandem
mitem consilii sui et rationis putarent, is paulò benignis Deo ipsam tribueret: quum
qui norat, illum unum eius autorem esse, eamq̄ prestare à se ipso neminem posse. Implevit
vit deniq̄, quam postremam requirit Lipsig, auctoritatem, maxime felicitatis violen:
quidem ita implevit, ut eam severitate, temperatâ tamen interdum comitate, sumeret
omnes militares culpas legibz vindicaret, nulli errantium crederet ignoscere. Et
Cicero, et in uno Pompejo suo laborem, fortitudinem, industriam, celeritatem prædicant: item
Prædico et ego in nostro Carolo eandem boni Ducis notas: ut non solus habentur
pejus sumus Imperator, bello Mitridatico præficiendus. Nempe, quod olim disertissimus
Romuli Nepotum de Cnejo Pompejo, hoc ego merito etiam de Carolo M. enuncio. Adfuit
adfuit Carolo nostro labor in negotiis: adfuit fortitudo in periculis: adfuit industria
agendo: adfuit celeritas in conficiendo: inò et consilium in providendo eidem adfuit.
quod singula hæc requisita Ducis legitimi tanta fuerint in hoc uno, quanta in omnibus
liquis Imperatoribz, quos, aut vidimus unquam, aut audivimus, non fuere. Loquitur
Carolo nostro Mars ipse, Gradivus ille Later. Et quidem in bello maxime Saxonico
ipse loquitur labores, loquitur fortitudinem, loquitur industriam, loquitur celeritatem
Hoc siquidem bello nullum unquam atrocis, nullum diuturnius, nullum laboriosius ab ipso
fuit gestum.

gestum. Idem quippe bellum per continuos triginta tres annos duraverat, tanta cum
 inofuitate utring' dimicantibus copiis, ut tam è Francorum, quam Saxonum nobilitate plu-
 caderent. Non autem tam dilatandi cupiditate, quam christiana religionis propaganda
 bellum hoc Carolum suscepisse, sciamus, Unde nec ipse, quum tanta Saxonica gentis
 obstinacia esset, ut non prig' cervicem jugo alienae dominationis subpicere vellent, quantum-
 Soneha bellandi causa prebenderetur, quam duobus praeliis uno mense commissis, ita ejus
 frangerentur, ut amplius tam forti ac bellicoso Imperatori resistere haud valerent,
 gularem bello huic finiando adhibere dubitavit prudentiam. Secer millia nempè ^{hominum} ~~militum~~
 Saxonibus non modo traustulit, et huc atq' illic (Nempè per Galliam et Germaniam) à
 patrio avulsos multipada divisione distribuit, sed et ea conditione ac lege in tutelam ac
 recepit, ut abjecto Daemonum cultu, ac relictis patriis ceremoniis, christianam fidem
 religionem profiterentur, Francoisq' aduniti in unam gentem cum iis congrederentur.
 ergo vni nos Germani Carolo III. hoc debemus, quod christiani sumus. Posteaquam
 is Saxonos vicisset et domisset, nihil prius habebat, quam ut Germaniam, tum
 religionis cultum, tum quoad rectam Rei publicae gubernandae formam ornaret, ac
 communiret. Ea proinde, quae religioni vere ibi obstat videbantur, idololatriam
 et superstitionem, è medio tollebat: Dejiciebat statuam Martis, quam Armenisul vo-
 cant: item in Harsburg Idolum Crodo dictum, inq' castello Magdeburg simulacrum
 conterebat. Exclamo nunc confidenter: O caelo et ceteris dignam prudentiam,
 non tam pro regione, quam pro religione christiana propaganda, in pace et bello, to-
 et sagatus adhibuit Carolus III. O miram item animi magnitudinem, qua Saxonum
 diu tamq' pertinaciter reluctantium, fiducia ac perfidia resistit, donec vichi omnes
 christiani fuerent!

exclamo et ultimo loco ad ceteras quaedam Caroli virtutes, breviter ac leviter
 descendo. Non enim abs re fieri censeo, si obiter quasi in hoc orationis meae
 aliquod addam de magna Caroli erga Pauperes liberalitate. Quid quod res
 se habeat, ex Testamento Caroli constat. Legimus nempè illo, ^{Caroli} Carolum unam
 auream mensam

auream mensam

auream mensam et tres argenteas habuisse: in quarum una nova Roma, in altera vetus Roma
in Italia Orbis descriptus erat. Has etsi magno pretio sibi comparasset, omnes tamen vendi, et pro
pauperibus tribui iussit. Jam dudum siquidem edoctus hoc fuerat, quod benignitas talis verum
severitatis in laicis Landectis denotaretur. Idcirco idem quod Christum debitorem plus
bere esset, quam omnia possidere. Praeterea non plane abs re fieri censeo, si qua forte de
voti summa in publicum magnificentia addam. At non autem verum magnificus extitisset, qui
sunt in duas regias, unam in Ingelheim, alteram Neomagi extructam, impendit? qui tot
sumptus fecit in extruendis et muniendis propugnaculis? qui verum regios in scholis publicis ap-
endis, praecipuis in Academiis Lipsiensi instituta, collavit sumptus? qui in tot templis,
tot canoniis extruendis immensas erogavit pecunias, quae vix numerari, aut enumerari
sunt? Juxta ea nec abs re fore puto, si quae de mistra Caroline gravitati comitate, de
tate in matrem, de amore in sororem, item in fratrem, Imperii per biennium consortem
dicerem: At verum quoniam vereor, ne vestris benevolentissimis auribus, A. V. abatar
longius, quam par est perorando molestiam usdem creare pergam, lubens has et alias quae
plurimas Caroli praetermitta virtutes, ac quaedam etiam haec de summa ejusdem in
catione liberorum et disciplina cura ac studio dico. Id unum nempe in votis
praecipuis habebat Carolus lecta tori pignora, ut mentes sanas haberent in
poribus sanis. Edoctus siquidem hanc rem jam olim a Plutarcho fuerat: quae
pe qui multa praedara praeccepta parentibus, in auro de puerorum educatione
libello scripta, reliquit. Inter alia autem sic praecipit: Quaeerendi sunt liberi
sui, quorum et inculpata sit vita, et mores justis, reprehensioni non obnoxii, et qui
peritiae minime sunt vulgari. Fons enim et radix virtutis ac honestae vitae est
studium proba. Id itaque quum probe intelligeret Carolus, maxima cum cura liberos
ducabat, eosque ab inerte aetate omnibus virtutum generibus instruebat: nunquam
domi sine ipsis carabat: nunquam iter faciebat, quin filii aequitarent, filiae
am vehiculo, extremum agmen claudente, subsequerentur. Mares simul ac per
liberat.

cebat more Germanorum equis, armis, venationibus exercebat: Feminas vero etiam
 anificio, Colo, fusog, ne turgi otio quod unum palvinae fatana, torperent, adsuasiebat.
 Si jam omnes Parentes hunc potentissimae mundi Monarcham sibi tanquam vivum in edu-
 catione liberorum suorum exemplar ob oculos ponerent! Sic, sic fieret omnino, ut major ab
 cura, quam (pro dolor) sequiori hoc aeo fieri siveit, in recte educandis liberis adhibere-
 ! Nec minus tamen etiam (quod quidem quasi in transcurfu addo) summam adhibuit cu-
 ra in tuenda sua valetudine, optime sciens, sanitatem rem esse pretiosissimam, sed
 cito mutetur. Juvaris hinc valetudinem suam continentia maxime et frugalitate stu-
 corpus etiam diligenter exercevit. Exercevit namque se assidue equitando, venando.
 rationem igitur tanquam rem saluberrimam etiam senex baud neglexit: neq; ob hanc
 vel calores, saltusq; aut montes percurrere renuit, aut aliam quampiam tempesta-
 exhorruit graviores. De Summa Caroli in vestiendo suo ad morem prisum cor-
 cura itidem in transcurfu quasi pauca quaedam dicenda restant. Certe is non
 mores supis peruersissimi seculi sequebatur: sed vestitu, calceatu et cetero sabi-
 tario, s. a. Teutonico, utebatur: nonnunquam cinctus gladio, Diademate aureo
 gemmatis vestibus prodibat: Quod tamen non nisi praecipuis solemnitatibus,
 si quando exterarum gentium legati venissent, saeiebat. Peregrina autem
 exotica vestimenta, pretiosa licet, Carolus omnia contemnebat, nec unquam
 noni patiebatur: excepto, quod Roma semel, Adriano Pontifice petente, et ite-
 Leone Successore eius supplicante, longa tunica et eblamyde amictus ac calceis
 Romano more formatis moueret. O Tempora igitur, o mores! Uen quantum
 distat nostri a prisois illis sunt moribus? Profecto si revivisceret ^{ret} Carolus hodie
 Germanos in Germania cum Siogenis Lucerna quereret, an inveniret illos
 ? Non puto. Novus namq; hodie (pro dolor) vestitus novos introduxit mores,
 qui mores novos introduxerunt homines, novi homines expulerunt veteres. Omnes,
 hodie esse volung Galli: Galli sumus vestibus: Galli sumus moribus. Prohibeat

modo clementissimus Deus, ut ne, dum tantopere Galli esse vestitu, Galli esse lingua, Galli
esse moribus studemus, mancipia tandem regni evadamus Gallici. Cantat gallus, evigilet
ad ejus cantum, et exuamus cum Gallorum vestibus molles Gallorum mores: Linguam
sua lingua, et nostram excolamus, quae satis gravis, Vernaculam: ne nostram alii
quando ad tertium Galli tantum cervicem Gallico iugo subdere teneamur. Sed sag-
gibus sit dictum: Ego claudo levis rivus: quia sat prata biberunt, et vobis, Vobis, in qua
Auditoribus omnibus ac singulis, quotquot adestis, omni bonorum genere ac titulis
ctandi, ea, quae dixi cogitanda relinquo. Expecto vestrum iudicium, dum id expecto
vestrum interim tribunal provooco, ut dicatis, eoquid vobis de liberalium artium studio
de civili ac militari prudentia, deq; ceteris virtutibus, de summa item cura educationis
de cura valetudinis, de cura vestitus, utpote quibus rebus omnibus se universo terrarum
Orbi commendatum vult Carolus, videatur? Ego nitrepidus assero: multum Germaniam
stram laudis debere Carolo, qui cognomento dicitur à rerum gestarum magnitudi-
ae gloria Magnus. Nam quantus felicitate huius ipse fuerit, ejus res gesta-
rerumq; testimonia satis luculenter docent. Tantus videlicet huius seculo post natum
Anno octavo Carolus in mundo exstitit, ut si ejus res gestas, cum domi, tum foris
spiciamus, via bello pacisq; sumus, iustitiae literarumq; cultor eximius, atq; omnium
peratorum post Constantinum M. quem ut cognomine, sic virtute aequavit, sine
troverbia maxime dici mereant. Merito itaq; hodiernum Caroli M. memoriam
ctam habeant colantq; Galli, quod nobiliter eorum anshavit regnum: Venerentur
colant Itali, quod pacem eis et tranquillitatem, expulsi Longobardis, feliciter
derit: Colant et suspiciant Saxones, quod eis, quantumvis invidis, veram de Seo-
strinam, leges, iudicia, certamq; pacis rationem (quibus beneficis etiamnum post-
tas utitur, fruatur) prudenter contulerit. Totum deniq; colat Imperium Romano-Germanicum
quod primus Autor summae dignitatis, Germanorum genti collatae fuerit, primusq; Mon-
e Romanae Axioma laudabiliter attulerit. Novimus omnes, non sine ratione, Sacra-
gnarum virtutum esse memoriam.

VALEDTIO.

52
52

Ob Gott fast wunderbarlich sich Gottlob ringenfinden
Das Brüllings Purpur Dorn, ob wasser ab die stunden
Vordaus, von dem Band mit göst wergungler freud,
Es wergat alle költ, ob wergat alle lid.

Das Baum wieder werden grün, und fallen an die lauben,
Die Luch wird sitzen an, man wird die stalt lauben
Du walden hören, und frats blum wurdte bisu
Mit blumen schon geschnid, halt lilt, halt die diltgrün.

Das Bonnen güldert fast fäset fort fort auf die stagen,
Und rump wärmere Dorn der kalten walt die stagen:
Neptun der wasser Dorn zündt seinen harnisch auß,
Die Nympfen sofe bewit in dem wasser haust,

Und werten auß, best die das walt blümen gen fesen,
In güldtblawer walt dort an dem bärten sefen,
Wo lalter schupf soß lag, wo lalter graver walt
Umbe lalter fette rump gelaget einen Dornst.

Man solt die Rumpst, halt lilt mir gegaben
In walden diesen Dorn, und walden so die leben:
Es dündel mich, walt fast, mit wald, lilt zügrüß,
Lugrilt die st, walt für walt für und waldat lilt

Küß zuwar ist so gemine, alß ob nicht länger bliben
Die höre an diesen Dorn, die stunden die bewen
O walt, ob bewit mich von dem wald Dornst Kraft,
Und seine Dornst, walt lilt mich waldat

folgen, und von dem, an jenen Dorn die stunden,
Wo in waldung sich yflet lalter die bewen
Walt ob walt lilt muß von dem wald geffunden sein,
So lilt ich mich wald lilt und geb mich waldig sein.

Das walt ich walt vor die, O Dorn der Dornst, lilt
Das die die fasten lilt den walden lilt bewen:
Die stilt lilt auß vor die, O Dorn, mein lilt
Und lilt großen dank, das die fast allen Dornst

Von mir gemindert ab: die lilt mich walt den lilt
Walden lilt und walden lilt, auß lilt das die gegaben,
Das ich kan walt walt für lilt güldem walt
Und lilt den walt lilt waldung lilt lilt auß

Peruach, das walt, soll ich auß dem lilt lob walden:
Allein ich bin die lilt, sein walt lilt die walden,
Die lilt ist die walt, die walt ist die walt,
Und walt dankarbeit dagnen walt stilt:

Walden walt lilt die lilt, das walt die lilt bewen
Die lilt walt und walt: Er walt auß die lilt stilt
Mit walt dagnen walt die lilt die lilt stilt,
Das die lilt walt in die lilt bewen.

Das walt diese walt, auß die lilt auß die walt
Mein lilt auß die lilt und walt walt die lilt:
Das walt auß die walt, soll die lilt die lilt bewen
Die lilt walt auß die lilt die walt bewen

Walden so lilt

ingra, G
evigle
Inquam
rostram al
Sed sag
lotis, in qua
ae titelis
d expecto
ctium. Au
ia Ducatio
iverso lora
Germaniam
magnitudi
res gesta
post natam
tum foris
omnium
viti, sine
morian
venerentur
felicitate
m de Sac
orum post
ro-German
ing! Mon
e Sacra

Wolan so lachet wol, ob müßt ob sich schreiben
 Ob freudlich für den Tag, Ihr müßt ruhig leben
 In der schönem Stad: die solte dieherheit,
 Die bleibe über Euch in alle Ewigkeit.
 Ihr Gynode lieber Mann, der Dörlich billig schont Zierat,
 Ihr sag ich großen Dank, der hatt mich wohl gefüert
 Der Eugend folgen nach an dessen Tugend Brand,
 Worin sein Gemüth begabt mit weisheit und Verstand.
 Gründt Götter treibe ab von Ihm / all unglück Wallen,
 Und laß Ihn seinen Bruns die Tugend möglich quellen:
 Dieß das der Dörlich die vergünte ganz und gar,
 Daß er leb lebend satt, die Nestor's graue Jahr.
 Herr Bürgermeister, der auch ist ein Man von weisheit gabn,
 Der alle die Prediger in Ueberzug ist nicht grabn,
 Ihr sag ich blüh Dank für die gefaltt Müß,
 Die er hatt angewand bei dem und auch Bruch.
 Herr Wankel, welcher Man, der die in Polar Land
 Mit allem Fleiß geseht, wie auch an seinen Brand
 Viel Fleiß zuweisen hast, die die sich ich bin ab
 Ein Dankbafred Gemüth in die Dörlich wartet Brab.
 Ihr Lehrer insgesamt, die Ihr wisst Linder Jansen
 Sehr rühmlich habt geseht, die Ihr habt eine Dürren
 Dantzt mit Hippocren, die Ihr von Jugend an
 Doch Doro hat gedient, und unter seiner Doh
 Von Kindheit anst getreigt, mich wurd ich stetig weisen
 Für die umfangen treu, wie ich mich dank vorweisen,
 Dörlich an mir nicht ist; Mein Mund soll immer dar
 Doch rühmen seiner Fleiß, mich bin ich ganz und gar
 Verbunden bis ins Brab: Ob folgt eine haben
 Das große Jabauch, ob müßt mich wohl gerathen,
 Was ich mir unguet für: Der ist der große Fort
 Spruch selbst das danword Dürren so gefaltt glücklich fort!
 Nun kom ich auch zu mich, Ihr alle Müßen Kinder,
 Die Ihr mich habt geliebt, und sage mich nicht wider
 Für eine freudschafft Dank, die Ihr erzeigt mir
 Von anfang bis jetzt nach wehlich und nach begier.
 Wolan seid ihr auch nach dem großen Dört befolhen!
 Lacht wol, lacht ausig wol, bis mich wurd dasich solen
 Die in das blaue Schloss zum ersten Tittan ist,
 Also Ihr wurdet sein begalt mit Gemüth weis.
 Du aber Dörlich du, die Müßen hat der Eugend,
 Du wolt verbannt Dacht, die uiferin der Jugend,
 Sey immer blühend Dört, die dich seht Dört's Maß.
 Das ich schied von dir, der du gutten Nacht!

Joachim Helde
 Ab 5. Bund. m. 11

ORATIO,

quae
continet

CAEOLIS MAGNIS

VIRIBUS

um.

553

Varia olim viri generosissimi, Nobilissimi, Præ-
 celsissimi, maxime Reverendi, Excellentissimi, Experi-
 tissimi, Crispi, Consultissimi, Spectatissimi plurimum
 venerandi Auditores, varia, iusto, Veteres convivis ad-
 hebant acroamata, eo quod ex illis summam caperent
 voluptatem: Tibicines quidem, libricinas, citharados, mi-
 culorum patratores, qui in enses infundunt, fiducines, fi-
 ducinas, saltatrices, cristallifidas, ut et psaltrias, referent, Jul. Caes. lib. 1.
 Julio Caesare Balensio adhibebant. Tunc quod Sappho de Conviv.
 ad Suetonium Augustus aut acroamata et histriones, vet. c. 30. p.
 et etiam triviale e circo ludios, et frequentes et strabos,
 habuisse legatur. Dramaticis etiam apud Suetonium acro-
 amata haec adhibet, memphitides puellas, sacris Deum pa-
 stas, finctas colore noctis, puerum manum loquaci, tremen-
 tis labellis. Nec desunt, qui psaltriam intrantibus apud
 acrobium petunt, ut puella ex Sappho supra naturam ma-
 gis, canora dulcedine et saltationis lubrico sperceat ille,
 ubi philosophantes. Talia scilicet et alia iocunda admodum
 verum seruat oblectamenta, acroamatum quia veniebant
 mae. Sed vero, quanto iucundius, quanto suavius acroama-
 ta audiretis ex Antecessore meo, Caoli re et nomine
 magis venosum fuit? Fuit, fuit omnino suavissimum
 iucundissimum. Vah esse quod suavius, quod amoenius, quod
 atque acceptius auribus vestris. H. 22. Accidere hodie
 potuisset? Tunc vestros animas magis oblectare potuisset
 tam solemnibus tam variorum vita actuum reformatione? Tunc
 vultus oculis continere potuisset, quam quasi coram Rege
 in studio, nunc bello intentum cernere? De talibus
 et alia de hoc genere acroamata ipsum quod Heractius
 in summam conjicerent letitiam, in imperium ra-
 tione hilaritatis pelagus. Verum exen. Etiam si Prin-
 cipis hujus

Handwritten notes on the left margin.

cipis hujus virtutes prope omnium amplitudine infirmiores
erunt, eius tamen quosq; labores hanc epionas fuisse est in
patulo. Etenim, ut nequaquam sine dicitur in his vitales
vixit, nequaquam prorsus est amas: ita nec Carolus nostrus
mi vacavit labore, quin potius suis laboravit vitiis. Quae, quae
am Antecessor meus sic, quod dicitur peccato praeterit, in
silentio involvit; Ego ea breviter ac leviter citra tanti
Imperatoris contumeliam, bonam cum Eruditissimi Auditorum
veram in hac mea oratione laudam. Deferate me
Auditores plurimum venerandi benevolentium, aurium ad
ac magna enim attentione, quia Caroli nostri fuerint laudati
Proposito audite. Ecce ego in praesentiarum dicam de Caroli in
injuria; dicam de crudelitate ac tenacitate; dicam
meo periculis amore; dicam denique de Caroli impudencia
rubeo, repeto, aures, quibus adeptis, et me quae Nepiac
hodie valedicturum illis audite, de re, non est trivis,
Tractatio. Herculis bivio petita, pro viribus disserentem. Verum
enim vero nomen vestrum Auditorum plurimum suspicari
affore spero, qui existimet, me vituperandi hodie ad dicendum
hodie surreptis. Etenim ego haud alio, quam amice ve
tia studio a vituperium hoc aduictus, et ac impulsus sum
nempe post adeo prolixas Caroli III. laudes pariter quae ali
labes quodam hystorice haudquaquam dissimulata breviter
penseantur. Nemo sane vestrum non peccat, inquit, sed
Laus. in p. 104
Consult. p. 104
mice Sudniensis pro pulcherrimum, Laus; hunc
non dei, et dicitur errant donec homines: unde et, ubi
malo Lunico orationem meam putridum: ita nemo hominum
terra vivit, quem non reprehendere fas sit, ita caecum
omnis arcana sapientia et Rex dictarum, ut a Lipsio
dem vocatur Homery. Eundem Antecessor meo prolixas
laudes recepisti, atq; auribus vestris plurimum v. Et
ut ipse haud dubie. Transistis se jam omnes, hanc
substantiam, ac patulis auribus imbutis diffusissimum Caroli
enim: Et quidem primum a Majoribus Caroli petitis
dei argumentum meministis, qui Regiam potestatem a
Merovingianam ad familiam Carolinam transferant.

... alterum tantis argumentum fuisse de artium liberalium ...
 ... quia Carolus III. non puer et adolefens, sed et Rex atq[ue] ...
 ... operatur cotinuat, eorumq[ue] Doctores summo semper habens in pro ...
 ... Meministis tertium fuisse de Caroli III. in Regni administratione ...
 ... prudentia. Quid? quod et quartum argumentum a reimi ...
 ... aris peritia tractum fuisse meministis: ultimo demum loco pra ...
 ... alias quam plurimas Caroli virtutes breviter laudat, de sum ...
 ... in educatione liberorum cura, de summa cura valetud ...
 ... de modestia Caroli in vestitu pauca quaedam audivistis. ...
 ... nisi prorsus jam vestrum utrumq[ue] Antecessori pollicem non ...
 ... sperent, ac ultro fateretur. Probum ro et nomine vere ...
 ... annuim, stemmate clarum, tam Arte, quam Marte celeberr ...
 ... tatis item omnium virtutum ornamentis decoratum. Illius ...
 ... em fuisse, indeq[ue] maxime ducimus, qui populo Mithrae mtepe ...
 ... tur? Quis est? Probum Cadum non eucharer, posterisq[ue] reb[us] ...
 ... Partibus evakendim ob virtutes poneret? At, sciat is hinc ve ...
 ... quod, quanto illustrior virtutib[us] sit Carolus, tanto plus ille di ...
 ... vituperii mereatur, quod miserum passus fuerit se, nescio ...
 ... quae vitiorum praecipua ab ipsi. In his fore primum sibi injustitia ...
 ... dicat Caroli injustitia locum. Vah autem. Injustitia ...
 ... aliud nisi vitiorum omnium mater, et mala confirmata. Coru. l. A. ...
 ... publica basis ac fundamentum? Quid contra est justitia? p. 35. ...
 ... tis filia est, quae raris suis, veluti sol ipse Regna illumini ...
 ... et stabiliat. Recte quomodo exclamat Philo, cum injst ...
 ... sancta laudabilisq[ue] justitia, sub te, et te pudicitia Philo decre ...
 ... magis hinc. Philo. de re. Caroli injustitia. at. Princip. ...
 ... atet illa e totidem non raro sine justa causa susceptis ...
 ... illis. Audiamus primis ep[iscop]is aliquando alimnum et scribam Conrad. ...
 ... juratum Conradum. Ita namq[ue] ipse de bello Longobardico Ep. 8. ...
 ... se fateretur, quod compositis in Aquitania reb[us], eo bello ...
 ... Reor quos socio jam reb[us] humanis exempto, rogatu ...
 ... precib[us] Roman[orum] Ep[iscop]i operatu, bellum ...
 ... contra Longobardos suscepit: q[uo]d quidem bellum primorib[us] ...
 ... rancia lues diffunderit, ut se Resem desertiros libere ...
 ... proclamaverint voce. Sic ergo ne semel quidem Longobardi ...
 ... fuerant Carolo; sed Carolus Ep[iscop]o Romani precib[us] adductus, ...
 ... iniqua

iniqua haec sumserat arma. Fugiens belli Longobardicam
 causam Benedictinae Religionis monachis, in Annalibus
 de Annalibus ad omnia Francia hic exponit verbis: Adrianus Papa quum
 an. 773. p. 5. Mantiam Desiderii Regis et Longobardorum ferre non
 set, legatum ad Carolum Regem Francie misit, cuius
 atq. Romae adversus Longobardos opem ferret, rogavit
 quum ad Regem in Theodoricis villa ubi tunc hyemaverat
 venisset, ad legationis suae causam accessisset. Rex rebus
 miser Romanos ac Longobardos gerebant, diligenti cura
 sis, bellum sibi contra Longobardos, defensione Romanorum
 suscipiendum ratus, iustis cum toto Francorum exercitu
 Italiam venit, et se hostem Longobardorum professus est.
 dicente nunc ipsi q. f. annon iniustum fuerit bellum,
 Albert. Gentili contra Longobardos susceptum. Inducate, iusto, et factum
 de iure belli in annon iniquum sit nulla accepta injuria cum exercitu
 17. caedas et vastationes venire? Annon ferimus se mutuo
 pacto nulla data causa devorare. Suspiciamus porro fr
 tam Saxonici belli causam. Sed iterum quibus forte ex me
 noratissimi Dr. Auditores quam illa fuerit? Ah! nobis
 quare? Termin, termin utriusq. gentis in plano contractio
 Annal. Franc. ma erat belli, tam invidiam causa: Erant et alia quaedam
 ad an. 785. ca q. bello huic occasionem pepererant, sylvae, rup. et montes
 iuxta interjecta, ubi in caedes, rapinae, et incendia a finit
 miscabant. At vero neq. solos Saxones prope vicinitatis
 hominum fuisse auctores, velde solo Thracorum in Franco
 verbis discere licet: Francum amicum habere non vicin
 Fuit huic maxime fidem exemplo suo Caroli: Etenim, quum
 finit Saxoniae hyemare decrevisset, accitis atq. ad iustit
 se ipore et liberis, rediitq. cum eis in eadem arce satis
 ad firmo presidio, ipse cum expedita manu ad Saxorum
 vastandos ac villas diripiendas coegit, iniquitatem
 mem ubiq. discurrendo, et emissa caedibz atq. incendiis
 como, tam p. se ipsum, quam p. omnes quos miserat Sax
 rediit, cum iniquitatis vastationibz, et totum hybern
 poris satum misit, omnes ferè Saxonum regiones
 ex Annalibus

Annalibus patet, inerti affectu clade. Itaque vicinos tractore
 est? Dicitur in his, sicut V. A. equorum jus iniquum in
 vicinas partes armata manu extra omnem datam causam
 offensivam exercere, et apud has omnia credidit, ac
 implere Carolum docuerit? Na non parum labis
 in parte sibi contraxit Carolus, fecit ipse, ut iniustitia
 in bellis suscipiendis satis abunde jam appareat. De
 immortalem si bellum quod nullam justam exhibet
 causam, suscipitur, sed vel dominandi libidine, vel nocen-
 crudelitate movetur, non iniustum est, equo aliud faci-
 iniustum, equo aliud iniustum dici mereretur? Illi
 qui Regnum suum bello dilatare student, ini-
 quos sunt ultionum verum, ac contra ipsum jus ea
 non tantum neminem tenere, et summi dicitur Justit. de just.
 dicitur, ut in nostris bono titulo acquisitis bonis contenti similes
 servare omni studio studeamus: Peccant contra jus di-
 num, qui proximum nostrum inoffensum vult diripi: Pecc-
 ant contra jus civile, qui castis limitibus nostris circum-
 scribitur, et definit bona. Equorum huius partem, si vestra
 fieri potest pace, et sit ponderosa rationibus venia-
 abo, nec justis q. de causis facile bellum suscipi
 debet. Valde enim. Quod bellum est aliud, quam matrem Hebraeorum
 omnium compemum: adeo q. ut in illo universa scelerum in
 parant species, Galibi similia tantum reperiantur: illud est paucis
 castor omnes crudelitates, omnes sarranicos modos in se
 comprehendit. Belli quidem tempore aratra convertuntur in
 arma, boves in equos, fimiti in lanceas, vomeres in furc-
 timice in loricas, funia in balistas, simplicitas in malitia,
 labor in ignavia, quies in tumultu, pax in bellum amor
 odium, caritas in crudelitate, justitia in violentia,
 veritas in damnationem, eleemosyna in superbiam, et preterea
 religio in idololatriam: Summatim, ut dicam, quod
 res est

Justit. de just. et jure.

Log. Principi. Op. 226.

res est: in bello, pudore, qd ad auxilias effundebatur
 pervenitur tandem ad effundendum in vicem Lepidus. Nam
 nem. Studiis hinc Manum, de bellis non temere ex
 Grot. l. 2. de iur. pac. et belli. c. 7. p. 112. epist. et statim, ubi ius
 caput ex suscipere, aut semper etiam licere. Evenit enim, ut
 magis iuri rectius sit de iura suo cedere, quam tela
 perire. Maxime ad hanc Christianis in conventu, qd pro
 perfectissimum Christi imitant exemplum, si facilius componant,
 terrento ferro omnia vindicent. Quod et ipsum multo
 nos excitet, ne res nostras, aut nobis debitas, tanto cum
 rui incommoda proficiamus, quantum qd. secum ferunt bella
 si proinde nec quidam nec loqui vult Salvaor, ne lites ex
 D. ibid. seram, quanta magis credendum est, ipsum voluisse, ut
 tardis ad bellum seram, quanta lites est necessitas. Atq. se
 mino, qd de suo iure aliquid relapare in vult bono non solent
 liberalitatis, sed plerumq. etiam commoditatis, recte monet
 l. 2. c. 2. off. iur. c. 2. ubi Ambrosius. Quis dicit Apis illa Africa Peropha
 meple. Sapientum est, ne ob graves qd. causas bellum
 digne: Appaudid. Quintilianus: Eadem enim Principi, impensy
 tantem humanitatis potis, quam ut trionis concupiscat volu
 tom. Non enim inquam placet in Imperatore vindicta
 coloris, qd. et si iustior fuit, acrior videt. Plura huc
 Veterum hanc se re estate. Sed dum multitudine ob
 ea permitteba causa, qd. qd. festinatio ad finem brev
 tem confector. Prore cor. iuris ad alterum vitispi
 qd. Caroli continet. Fidelitatem. Cruellem, terribilem
 quoq. Carolum fuisse M. iuris jam vultm. H. honorat
 l. 2. c. 2. off. iur. c. 2. ubi Ambrosius. Huius autem mea Prosimenti confirmationem oratione
 nullam, pimenta nulla, nullas obsequentiæ opes, aut
 thesauros Desidero, nec etiam aurea Veterum Oratorum
 flumina, vacuis votis evoco, quorum vis, in causis
 et desperatis prolebat. Sed magis in altero vitispi
 te allegando, et evigilatis consiliis elaboro, ut non solam
 mentia tanti Principis, tanquam prima Principum dos, qd.
 insiga hereat, verum etiam trucidata quidem
 graphice

graphice ob oculos vobis ponatur. Mitis certe et mollis Dru
 clementia, q̄ lenit, q̄ temperat, q̄ noxios eripit, quē
 ipsos eripit, q̄ servat, et eos ipsos, q̄ se perdit, quē ama
 len, q̄a firmum, q̄a illustrem, q̄a Lipsi moxibum, si Lipsi
 Duxem. Hæc, hæc homini omnium virtutum ex 26. re. c. 29.
 p. 50.
 p̄ventissima, q̄a humanissima; sed neminem tamen ex
 omnia masis quam sedam aut principem decet, quia om
 que p̄cipuo sunt q̄a, maximis amorem caritatis
 inquit, prodigium illud humane sapientia Seneca. Adjuv. Senec. d. de
 Senec.
 cum simon hæc calculum scripsit historie Romane No.
 Salustius, quum inquit: q̄i benignitate ac clemē
 impemum temperare, his candida et læta omnia fu
 mis hostes etiam equiores, quam alios cives. Quid vero
 ea est crudelitas? Nonne verbis nostri Val. Maximi l. 8. c. 2.
 p. 402.
 abis est horum, tracentia facies, violenti spiritus, ora
 et crudelis imperis reserata, cui silentium est donare, m
 mentum est adire. Crudelitas sane q̄ maxime natura vi
 ca est, odium subditis suis tradit principem, mit flos l. 3. offic.
 Rom. illibata, Sedam nulla, sero. At tamen, ut
 A. V. videatis omnes, ut videatis p̄cūli, Carolum, si
 si comis, si clemens interum, tridentem quq̄ non raro
 se principem, ex vobis exempla nonnulla Carolina em
 litatis suggerat. Quid? Nonne Carolina crudelitas q̄m
 paret ex hoc, cum de Aulicis facta defectibus Annal. Fran
 p̄cipuisset, cum omnes Witekindum hujus p̄leris autem 782.
 em proclamasset, ipsum tamen tradere requirent, equod
 perpetrata ad Nordmannos se contulerat, uno die ta
 erlam oppidum, super Alaram fluvium quater millia Sa
 omim decollare jussit. q̄ crudelitatem, ne dicam tyran
 dem, Heracliti Belinimis dioxiorum, quam Democriti
 achiano. Certe, si crudele non ē factum, illos, qui de
 hi erant, a Rege Witekindo induci, supplices et venia
 impetrata benevolam p̄des futuri, tam divi modis ē vita
 collere, quod aliud crudeliter et inhumaniter esset faciū? Aliud
 se jam

666

Annat. war.
792

Se jam prodit crudelitatis Carolina exemplum. Ecce
Carolus Thuringos, qui in ipsum conspiraverunt, crimine
confessos, et ad iramuram crudelitatem, circa loca
dimissos, in reditu exilio, coecitate, publicatione bonorum
contra datam fidem atrociter multasse in Annalibus
eorum legitur. Quod detestandam maxime Principibus quibus
imitandam Caroli crudelitatem. Est omnino maxime
cipis servare fidem, est illius minus dispensare cum
his, est eundem parcere crimine confessis. Nec ipse
folas taxopere sevit Carolus, sed et Gufrada huius
re indultus in minores. Quae de causa etiam Petrus
contra eum falsus major natus nomine Lipinus et quidam
conjurarent Franci. Hi quidem se crudelitatem
ferre amplius non posse coram asseverabant, magis in re
Regis omnes conspirabant. Studiamus ipsum Gufradam
exarrantem. Postquam enim illi duas validas mem
set conjurationes, non earundem causam et originem
subiungit verbis: Huius tamen conspirationum Gufrada
Regina crudelitas causa et origo ex parte creditur. Et
circo in ambobus contra se eundem conspiratum est: quibus
ris crudelitati consentiens, ea sua naturae benignitate
ae solita mansuetudine immittenter exorbitasse videtur.
Non parum autem Caroli crudelitatem augeat eius
temeritas. Na licentiam temeritatis Carolina
est argumentum, quod in seipsum in ipsodiendo Albo
patum imitatus, Danubium ac Rhenum navigab
fossa iungere tentavit. Ita nempe referente
tino illa monacho, per passum sibi habebat Carolus, non
num labore posse effici, ut e Danubio in Rhenum
vicaretur, si inter Rhodantiam et Almonium flum
fossa, quae navium eorum foret, diceretur. Unde
ipse confessum cum omni comitatu suo eo venirebat

Egmthaw.
207

ad an. 795

conoregati
78

Eccē congregatā maximā Bojorum, Francorum, Sueconūq;
 Solum autūmni tempus in hoc tempore
 loca jure suscepto opere consumebat. Sed quāeritis forte
 quid in coepo se contigerit opere? Studite quāso,
 quāne evenit Carolo, quod iis omnib; contigisse solet,
 natura vim inferre voluit, ut litus areret, quod
 in proverbio, ac omnem perdat operam. Deducta
 est fossa inter predictos flūbios longitudine dūm
 passuum, et latitudine trecentum pedum, sed in
 fortuna labori, qui moito coelo coepit erat, imo et
 natura rerum prodigijs portentisq; iram suam offendebat.
 immersi siquidem frumentorum acervi et omnis generis ora,
 in campis reperiebantur, quā si peccis custodiret,
 estio peribat, farina in ea facta sub manib; eva,
 se dicit. Noctib; item audiebantur voces minorum
 lapientium, confusi circa superiorem stetit fossa.
 cedebant porro continui imbres in loco aliqui plausu
 Et tūc et quicquid terra interitū credebatur, noctū hūmo
 relabente suspēbat. Parite sibi Demeritatis humanae
 proposuisse, monstrum illud hominis et hūmū sanguine
 aceratūm, Tiberij Nero apud Suetonium legitur. Is
 in Achaia Astūmū profudere aggressus, pretori
 nos concione ad nichoandūm opus cohortabatur, hūmū parata Neroni
 alo, primū rāstello hūmū effodebat, et corbula con
 stam, hūmeris efferebat. Verūm idem illi, quod aliis
 complurib; qui sepius ante eum id ipsum regis nate
 tūm, misaustoy epitu conati fuerant, accidebat. Initi
 ones erant Bores, hūmū seus ac illi Demetrii Regis,
 Caesaris Dictatoris, Caligula ac Domitiani, ut et re,
 quorum, quorum mentionem post Livium in simili ope fecit
 Laviny torrentij

Amperar. Apr.
 Subijct. c. 79
 p. 374

Sueton m. vi
 parata Neroni

Levini Torventij, multi fuerunt. Nec addeam in pro-
saltem eui Principibus hujus generis temeritas notanda,
vni etiam Majorum nostrorum seculis simile, vel majus
am nichoavit Carolus, et Imperator. Is quippe, qui Mithra-
am, quod flumen montis radices, in quo Regia arx Prusa
est, valluit, et Bohemici Regni metropolim intrinsecus
Danubio conjungere voluit, sicut legere licet apud
senecae tragediam. *Videtur h. omnium omnium honorandi*
mi Hippolyti quantum valeat seneca illud, inquitentis:

Divites

Deorum facta, plura quam fas est petunt.
Quae non potest, vult posse, qui nihil potest
est o Caelum! o terra! o maria! quo finibus
pectora vana! quo et desinet tandem vestra o
homines temeritas, qui naturalium fluviorum cursum
movere, nullis dubitatis seculis? An invocatis de-
statuisse, ut Regius loci amat Propheta, maria ac
indis suis terminos, quos non transgrediantur, et in eis
viam, consistendum illis esse, quantum ipsi placuerit.
et invocatis, vult esse Deum, qui terminos maris
arrogant? Quare, si ejusmodi conturbis, si non omnes, pl
tamen infanti fuisse levantur, quorum et gravissimas
vidatis hujus poenas cum proprio alicuius manu
modo, sepe etiam inveni epistolis dederunt homines,
aut fines ac terminos fluminum quos Deus ipse posuit
nobis intacti, nec ullis hominum suis manibus alio
ferre coartur. Verum ego, ne vestra h. o. b
tentia ablitur, abutimur alterum hoc vituperii caput
et ad tertium, est de nimis in peregrinos Caroli am
progreder. Peregrinos nempe Carolus tanto propugnabat
amare, et eorum tantam habebat rationem, ut hos
me in aulam adsciceret, et ad officia aulica admo-
civibus ferè posthabitis. Tunc et illorum multitudo
solum palatii, verum etiam Regno non immerito
sunt onerosa, nec tamen Carolus pondere hoc gravissim
linguam

quiam gravabatur. Quid ergo? peccabat omnino hac in par-
 te contra saniorum Politicorum Theſin Caroli III, quippe qua
 ac est: Quos peregrinis a Principe antefereudos esse,
 ac Regni opes in ceteros esse profunderas. Suvadent hinc
 quodammodo, quodammodo, qui artes regnandi tradunt, ut tan-
 elibendo Magistratu, quam in aliis rebus indigent ceteris
 astantur. Nam, ut, in quam domum vestalones veni-
 signum est solueris, sic Reipubl. tabentis, ad quam ful-
 endam adhibentur peregrini: hinc enim hinc, hinc hinc,
 a versis quaedam anctorum, cum indigent plus alienis
 ubi, crediq. vident, oritur, inquit, literatorum Princeps in not. ad lib.
 hinc hinc. Accedit et hoc incommodi, quod peregrini c. 9. p. 208.
 non tantum, non incolarum animos ac mores exacte
 oritur, sed et sibi saltem suisq. prospiciant, perim de Reipub.
 salute solliciti. Quid? quod deperissent magis quam ad; Berneog;
 cent: Et, quod locusta pecti, id civitati peregrinis est; Digno. Dgo.
 pote cui optime, supra Statutum illud nec feritur nec
 hitur. Hinc igitur mala sunt quam maxima, quae e nimio
 peregrinorum adire provenerunt. Qd, quod rerum magistra
 perientia, satis abunde nos docet. Praeprimis autem
 misso ad provincia alicujus administrationem peregrino,
 inevitabiliter mala ac damna ipsi accrescunt: libe-
 siquidem naturalis quodammodo supprimitur, et patria Berneog. ita.
 non lege gubernatur patria. Unde etiam in plebis bene-
 hinc hinc Reipubl. dignitates proselyti evolvantur, natura si-
 dem non solum hominum corpora, sed et animus distinetur
 hinc hinc: ubi enim ingeniorum, et capitis, et magistrat-
 hinc hinc a civitat est moribus, vix est, id Reipubl. tom. Polyb. l. 2.
 dum speretur. At, his aliis rationibus tantam firmis-
 hinc hinc fuleris senatus Romanus inquis Imperatori Claudio
 hinc hinc legitur, ne peregrinis jus adijcendorum in urbe Taut. re. 23.
 hinc hinc Daret. Athenienses pariter, quorum civitatem Philarch. in
 hinc hinc populosissimam fecerat Theſeus, aucta civitate Theſt. esse
 hinc hinc aspiciebant. Quibus facile iterum colligere licet D. n. l.

non

non tardandum; sed potius vituperandum nimium esse caritatis quer
in peregrinos amorem. Sed ab hinc A. O. ad hunc tam
quartum V. Superius caput, quod est de Caroli impud
Quid autem here agam? Elogiarne an fiteam? Et
non magis, sed vestri iudicii res est legere Annales et
is de Carolina impudicitia iudicare. Ne tamen
eam plane intactam here relinquam, dico Carolina
vitia maxime specimina prodicam. Primum est, quod
fias quinque reperitur: alterum et quidem maxime
quod octo concubinarum nomen, ipso referente Egin
Co, aluerit. O super proinde lasciviam! O
impudicitiam tanti Principis, qui multis alias virtutibus
se orbi commendabilem praestitit: Per Deum autem
immortalem! quam foede delinquit haec Caroli vitium
Est, est enim impudicitia nihil aliud, nisi turpitudinis
ter, quae e sordibus nascitur, inter sordes educatur et ma
tur. Dicitur mihi A. V. quid ea magis sit
tabile, quid magis ea virtuti sit pestiferum, quid
hominis eadem magis sit damnum? O eras vitium
vitiorum omnium compendium! te, te fuerunt omne
te vitant illi simili, et plus quam Antichristo pro
quidantur odio: contra virtutis et fame aeternae
si velis remissa eo contendunt, ut pudicitiam, quae
nim pariter de foeminarum praecipuum, iuxta
nim nostrum maximum est ornamentum, semper
servent. Nescit enim quod haec flos sit morum
decor septimum, sanguinis integritas, ac bonae mentis
temitas. O si Carolina haec semper habuisset! Ut
quam miris modis tandem suas auctum visset.
autem! ubi ipse partim nuptiis quinque reperitur
fim et quidem maxime octo concubinarum nominibus
satis ap

Compan. p. 27

Val. 6. 6.
C. 2.

Carolus aperte lasciviam suam ac libidinem prodidit, quam multo
 ad hunc tandem Carolus inde decedit? Plurimum nempe de
 impudicitia, et tanto plus quidem, quanto magis eandem labem
 prosequitur, quod Carolus filia sua summa furtivos cum
 consilio suo aliquando alumnus atq; seriba adspirato
 induit amores. Proceedit et hoc, quod ipse Carolus,
 historia fides est adhibenda, quam refert Franciscus
 Chararcha, et ex illo Stephanus Paschasius, mulierem
 quam quamdam tam peritiam et afflictam amavit, ut
 etiam blamitis tandem peritiam exervat fieri
 quippe neglecta jamdã cui plurimum miseriam
 confecerat, et posthabitis Regni curis, aliarumq; re,
 omnium, et postremo sui ipsius oblitus, in nulla
 re, summa cum miseratione sciorum et dolo,
 nisi in illius amplexibus quiescere memoratur.
 Sicque itaq; in tanto Imperatore animi molliem
 servitutem Herculis servitute quam servitit Amphala
 cedivorem. Habetis nunc V. A. labes Carolinas: Di-
 citur autem ipsi, sequitur vobis videatur de hisdem! His
 an epiles illa fuerint, nec ulla plane vituperio
 Rego non puto. Magna, magna omnino
 tere labes: Carolina in bellis suscipiendis injusti-
 tiam, Carolina crudelitas, nimis in eo percerino,
 in amor et cultus, Carolina deniq; impudicitia
 lasciviam: Majores tamen quã virtutes Caroli
 fuerint, nulli dubitate. Nec enim ego tam per-
 recta frontis sum homo, ut illud plane eam nisi
 as. Iste quam ita sint, condonate quãso V. A.
 si quid

Inde Karolus
 lib. 3. de an.
 nullis.

Si quid humani admiserit Carolus, condonate quia
fatum maximam in tanto Principe intulit, nec
mao nudo merito Imperatorem, Christianis nominibus
pacatorem strenuum erudem habetote:

Semper honos eius nomenq; deuisq; manebunt
Dum iosa montis aperit fluvius dum iusis
Dum iusis fluvio pascentur apes, dum rore cicada

Quo
Maximilianus Fredericus
Valedict. a. 1550. et. sil.

Heubus in dieb; sub pluvioq; hor' unum
The pinguet' der Zucker "dacht in sich der jünge
Ja auch der Hüben Reu The zu demer
Prinzen Jüranten gflagt, und macht es mit
Do ist ein Mispel Formo bemühet das zu
Alld nahe bey ihm ist, und was da kommt
Ja was der Felleb' Delle, in jünge
Alld gar genau erkant den der
Drumk bin auch ich gmit den
The nach balobter hat der
Alld im Minerva The mit
The in der Mispel Formo die
Alld aber ist gflagt o' d' d' d'
Dm ghr Gpder genauet main

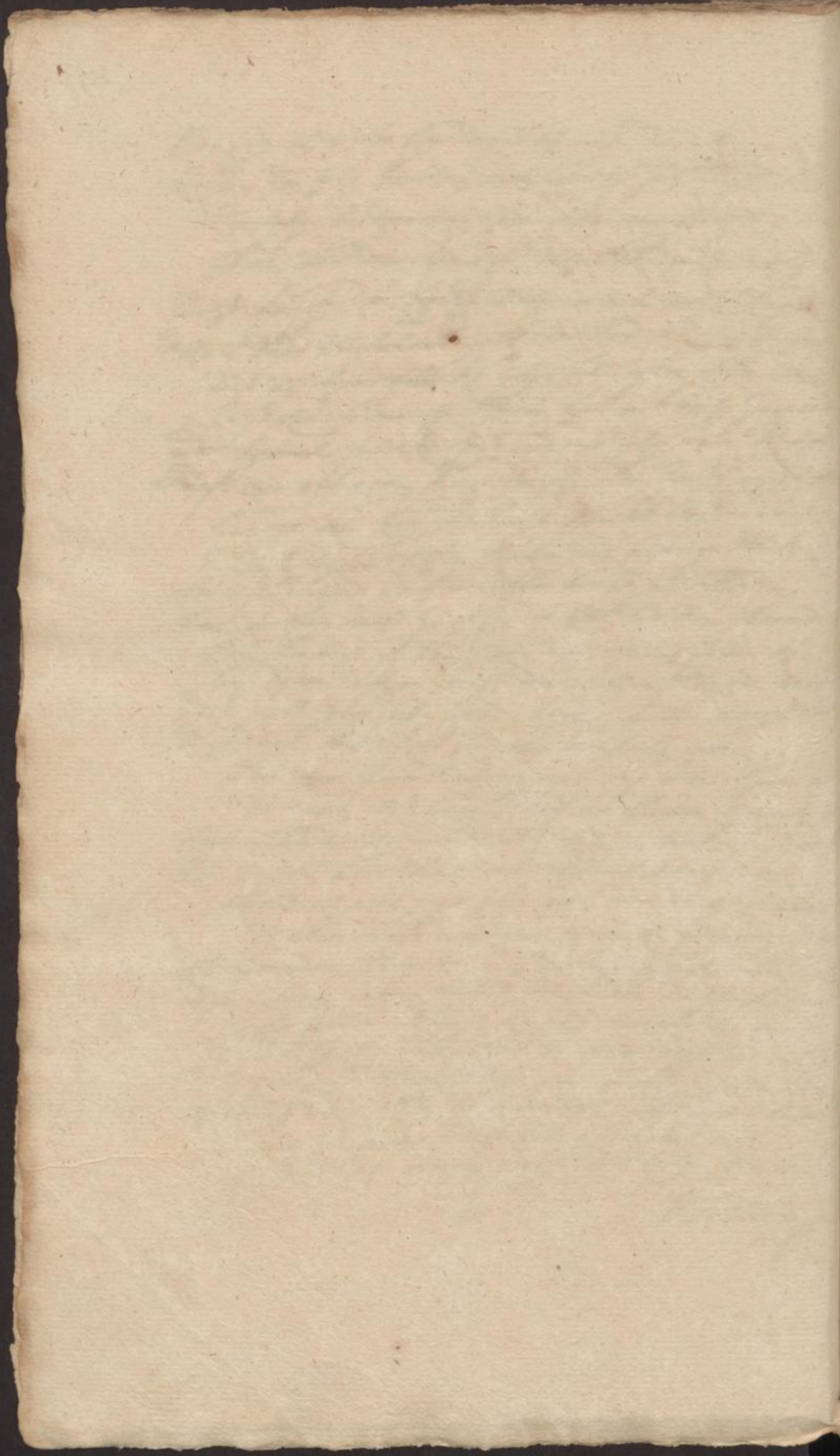
Mit Gücker süßem Saft daß ich Lieb Lyden soll
 Und künfftig allsammt auß beyden Laby usol:
 Kom ich Jule her auß noch einmahl Jüngling
 Lieb die Jhr Labat hats bey Hippocrenes Fließ
 Und thutet geben auß, den ich ja auß gelaßt
 Deyß süßes Himmal, Brod das manny ist auß gelabts
 Der Höchste sey gelobt, der Lüfft und wolckey ernt,
 Der Erd: Und die gemacht den grund der Welt gelabts
 Deyß der Cydoro mich nicht lüß und bay nit
 Vor allem Thal hat durch seine große güte:
 Lita ferner Mich auß sein ruhigen wagen,
 Seyn manny fließ, das auß der Feigen Stagen
 Ich wandel mit dem: Weil ja in d' d' d' d' d'
 Ich und ihr loben grünt und blüht für mich für
 Lust der Luvigkeit, die König aller Luvig
 In allem Kampf der biten Mich zu wachen
 Lieb süßes Himmal durch deine gnade Hand
 Das alle Vnglück weit von Mir wein abgewand
 Cap: Mich dormalen die milde frucht gewisse
 Künst und Wisheit bringet, dadurch man kein Himmlen
 Was dormal so bitter war, und woyd süßor auß
 Gewandit worden kan, das ich nicht auß
 Wenn ich mich in Lieb die Jhr mit Reichen verzeirat
 In der Hand, hats der Themis Recht für
 Der Höchste laß mich in voller Luvig stehin,
 So lang' als diese hier in Luvig stehin
 Lieb süßes Himmal die Stadt die soll der Luvig geben
 Woy Jüngling an Jhm ruhigen frunden Luvig
 Ich alle glücklich ab, mit süßem manny
 Deyß Lieb der Luvig süßes Himmal mit Luvig Lieb!

Alle nehme ich Worte her damit ich möge danken
Lob, In Jahr Fröhlich mich gewahrt für Euren Segen
In Jahr Eydere mich zum gültigen angefügt,
Und mit dem Vorleser, dem Mittel der Fallabergalt
Jetzt hängt das letzte Witz im Lida an der Klinge
Mein dem Wispinat ganz der Mund wie ein
Dass ich hier frische Jahr soll geben gültig Nacht
Dass er so manche Hand hat mit einer Jubel
Der Himmel stärke Jahr, und gab ihm neue Kräfte
Dass er vertragen hat die schwebende Amte geschäft
In dem der Tag und Nacht, den ich was der dunkel
Dass die kleine Kinder sind schwinge Wolken
Wer will Eudide gleich in was er tracht als Klau
Und nur bei Nacht zu gehen das Licht mit dem Jüwelen
Wohl bei Nacht zu dem Mann der heilig ist von Kind
Lied in den Luffen streicht der wehren Eignen
Doll wohl Jahr Jahre gnad, heil, frida, Langes Leben
In Jugend, Fröhlichkeit, und alle Wolken geben
Dass er fort Lehren mag ohne alle Herbe sein
So lang als Thocht wird am blauen Himmel
Wenn nicht der zimma Eede der Marke und mit
Und das der edle Deal war Himmel angefügt:
Wollt ich auch gegen Jahr mich darob sein stellen
So aber darff nicht sein, weil er ist ganz
Lied andre Männer auch den Jahr mit dem Jahr
Der jüngere Jahre blüth und alle Tagen geben
Alle Fallas ist mit der Sicht bewahrt der treuen
Im Jahre Lebenszeit der aller Angst und Noth
Alles das ich Witz geben, ihr Form und geistig
Alles ich mich Leben auch was was nicht ohne dem
Da zu gültig Nacht lebt alle Leben wol
Dass die erreichen möge den hohen Vorzug von

W. W. W. W.
W. W. W. W.

127
581

da Jigro
l
b
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z
aa
ab
ac
ad
ae
af
ag
ah
ai
aj
ak
al
am
an
ao
ap
aq
ar
as
at
au
av
aw
ax
ay
az
ba
bb
bc
bd
be
bf
bg
bh
bi
bj
bk
bl
bm
bn
bo
bp
bq
br
bs
bt
bu
bv
bw
bx
by
bz
ca
cb
cc
cd
ce
cf
cg
ch
ci
cj
ck
cl
cm
cn
co
cp
cq
cr
cs
ct
cu
cv
cw
cx
cy
cz
da
db
dc
dd
de
df
dg
dh
di
dj
dk
dl
dm
dn
do
dp
dq
dr
ds
dt
du
dv
dw
dx
dy
dz
ea
eb
ec
ed
ee
ef
eg
eh
ei
ej
ek
el
em
en
eo
ep
eq
er
es
et
eu
ev
ew
ex
ey
ez
fa
fb
fc
fd
fe
ff
fg
fh
fi
fj
fk
fl
fm
fn
fo
fp
fq
fr
fs
ft
fu
fv
fw
fx
fy
fz
ga
gb
gc
gd
ge
gf
gg
gh
gi
gj
gk
gl
gm
gn
go
gp
gq
gr
gs
gt
gu
gv
gw
gx
gy
gz
ha
hb
hc
hd
he
hf
hg
hh
hi
hj
hk
hl
hm
hn
ho
hp
hq
hr
hs
ht
hu
hv
hw
hx
hy
hz
ia
ib
ic
id
ie
if
ig
ih
ii
ij
ik
il
im
in
io
ip
iq
ir
is
it
iu
iv
iw
ix
iy
iz
ja
jb
jc
jd
je
jf
jg
jh
ji
jj
jk
jl
jm
jn
jo
jp
jq
jr
js
jt
ju
jv
jw
jx
jy
jz
ka
kb
kc
kd
ke
kf
kg
kh
ki
kj
kk
kl
km
kn
ko
kp
kq
kr
ks
kt
ku
kv
kw
kx
ky
kz
la
lb
lc
ld
le
lf
lg
lh
li
lj
lk
ll
lm
ln
lo
lp
lq
lr
ls
lt
lu
lv
lw
lx
ly
lz
ma
mb
mc
md
me
mf
mg
mh
mi
mj
mk
ml
mm
mn
mo
mp
mq
mr
ms
mt
mu
mv
mw
mx
my
mz
na
nb
nc
nd
ne
nf
ng
nh
ni
nj
nk
nl
nm
nn
no
np
nq
nr
ns
nt
nu
nv
nw
nx
ny
nz
oa
ob
oc
od
oe
of
og
oh
oi
oj
ok
ol
om
on
oo
op
oq
or
os
ot
ou
ov
ow
ox
oy
oz
pa
pb
pc
pd
pe
pf
pg
ph
pi
pj
pk
pl
pm
pn
po
pp
pq
pr
ps
pt
pu
pv
pw
px
py
pz
qa
qb
qc
qd
qe
qf
qg
qh
qi
qj
qk
ql
qm
qn
qo
qp
qq
qr
qs
qt
qu
qv
qw
qx
qy
qz
ra
rb
rc
rd
re
rf
rg
rh
ri
rj
rk
rl
rm
rn
ro
rp
rq
rr
rs
rt
ru
rv
rw
rx
ry
rz
sa
sb
sc
sd
se
sf
sg
sh
si
sj
sk
sl
sm
sn
so
sp
sq
sr
ss
st
su
sv
sw
sx
sy
sz
ta
tb
tc
td
te
tf
tg
th
ti
tj
tk
tl
tm
tn
to
tp
tq
tr
ts
tt
tu
tv
tw
tx
ty
tz
ua
ub
uc
ud
ue
uf
ug
uh
ui
uj
uk
ul
um
un
uo
up
uq
ur
us
ut
uu
uv
uw
ux
uy
uz
va
vb
vc
vd
ve
vf
vg
vh
vi
vj
vk
vl
vm
vn
vo
vp
vq
vr
vs
vt
vu
vv
vw
vx
vy
vz
wa
wb
wc
wd
we
wf
wg
wh
wi
wj
wk
wl
wm
wn
wo
wp
wq
wr
ws
wt
wu
wv
ww
wx
wy
wz
xa
xb
xc
xd
xe
xf
xg
xh
xi
xj
xk
xl
xm
xn
xo
xp
xq
xr
xs
xt
xu
xv
xw
xx
xy
xz
ya
yb
yc
yd
ye
yf
yg
yh
yi
yj
yk
yl
ym
yn
yo
yp
yq
yr
ys
yt
yu
yv
yw
yx
yy
yz
za
zb
zc
zd
ze
zf
zg
zh
zi
zj
zk
zl
zm
zn
zo
zp
zq
zr
zs
zt
zu
zv
zw
zx
zy
zz

...: ex his que pos
Dixit autē similitu
...: dices. Ho
minis cuiusdā diuitis u
... fructus ager attu
lit: et cogitabat intra se
dicens. Quid faciā. qd
nō habeo. ... cōgregem
fructus ...? Et dixit.
Hoc faciā. Destruam
... et maiora fa
ciam. et uelut cōgrega
to omnia que nata sunt
mihi. et bona mea: et
dicam anime mee. Ani
ma. habes multa bona:
posita in annos pluri
mos. Resque. comede
bibe: exuare. Dixit at
que deus. Stulte. hac nec
te anima tua repetunt
a te. Cum autē parasti.
cuius ...? Sic ē qui
...: et nō
est in ceum diues. Dixit
que ad discipulos suos.
Ideo dico uobis. nolite
soliciti esse anime quid
manducetis: neque corpi
quid uestiamini. Anima
enim plus est quā esca:
corpus quā uestimen
... considerate coruos.
... seminant. neque

metunt:
cellarium
et deus pa
tomagis
illis? Qu
cogitando
ad statum
unum? S
minimū
de ceteris
Consider
modo cre
lorant: t
aut uobis
in omni
batur: si
istis. Si
hodie in
in clyban
deus sic u
magis u
Et uos nō
quid man
quid biba
in sublim
omnia gen
runt. Pa
scit. qm h
Verumpt
regnuū de
adicientu
timere pi
complaci
are uob

nam. cui nō poterunt
resistere et cōtradocere
om̄s aduersarij uestri.
Trademini aut̄ a parē
tibus et fratribz. et cog
natis et amicis: et mor
te afficient ex uobis. Et
eritis odio om̄ibus p̄p̄
nomē meum. Et capil
lus de capite ur̄o nō pi
bit. In paciencia ur̄a
possidebitis animas ue
stras. Cū aut̄ uideritis
circumdari ab exercitu
iherusalem. tunc scitote
quia appropinquauit de
solatio eius. Tunc qui
in iudea sunt: fugiant
in montes. Et qui in
medio eius. discedant.
Et qui in regionibz. nō
intrent in eam. quia
dies ultionis hui sunt:
ut impleantur om̄ia
que scripta sunt. Ve
rūt pregnantibz et nu
trientibz in illis diebz.
Erit enim p̄ssura mag
na sup̄ terram: et ira
p̄plo huius. Et cadent in
ore gladij: et captiui
ducentur in om̄s gen
tes. Et iherusalem calca
bitur a gentibz. donec

ere
tilie
fig.
mi
bea
terj

in v
e p̄

o. i

to

ri

ni

ut

h

h

h

h

h

h

...: ex his que pos
Dixit autē similitu
ad illos: dicēs. Ho
minis cuiusdā diuitis u
has fructus ager attu
lit: et cogitabat intra se
dicens. Quid faciā. qd
nō habeo. ut cōgregem
fructus istos? Et dixit.
Hoc faciā. Destruam
horrea mea. et maiora fa
ciam. et uelut cōgrega
bo omnia que nata sunt
mihi. et bona mea: et
dicam anime mee. Ani
ma. habes multa bona:
posita in annos pluri
mos. Reseruesce. comede
bibe: et iuua. Dixit at
que deus. Stulte. hac noc
te anima tua repetunt
a te. Cum autē parasti.
cuius horrea? Sic ē qui
se iustificat: et nō
est in ceum diues. Dixit
que ad discipulos suos.
Ideo dico uobis. nolite
soliciti esse anime quid
manducetis: neque corpi
quid uestiamini. Anima
enim plus est quā esca:
corpus quā uestimen
tum. Considerate coruos.
quoniam seminant. neque

metunt:
cellarium
et deus p
tomagis
illis? Qu
cogitando
ad statum
unum? S
minimū
de ceteris
Consider
modo cre
lorant: i
aut uobi
in omni
batur: si
istis. Si
hodie in
in dylban
deus sic u
magis u
Et uos n
quid ma
quid bibe
in sublim
omnia gen
runt. Pa
scit. qm
Verumpt
regnum de
adicientu
timere pi
complaci
are uob

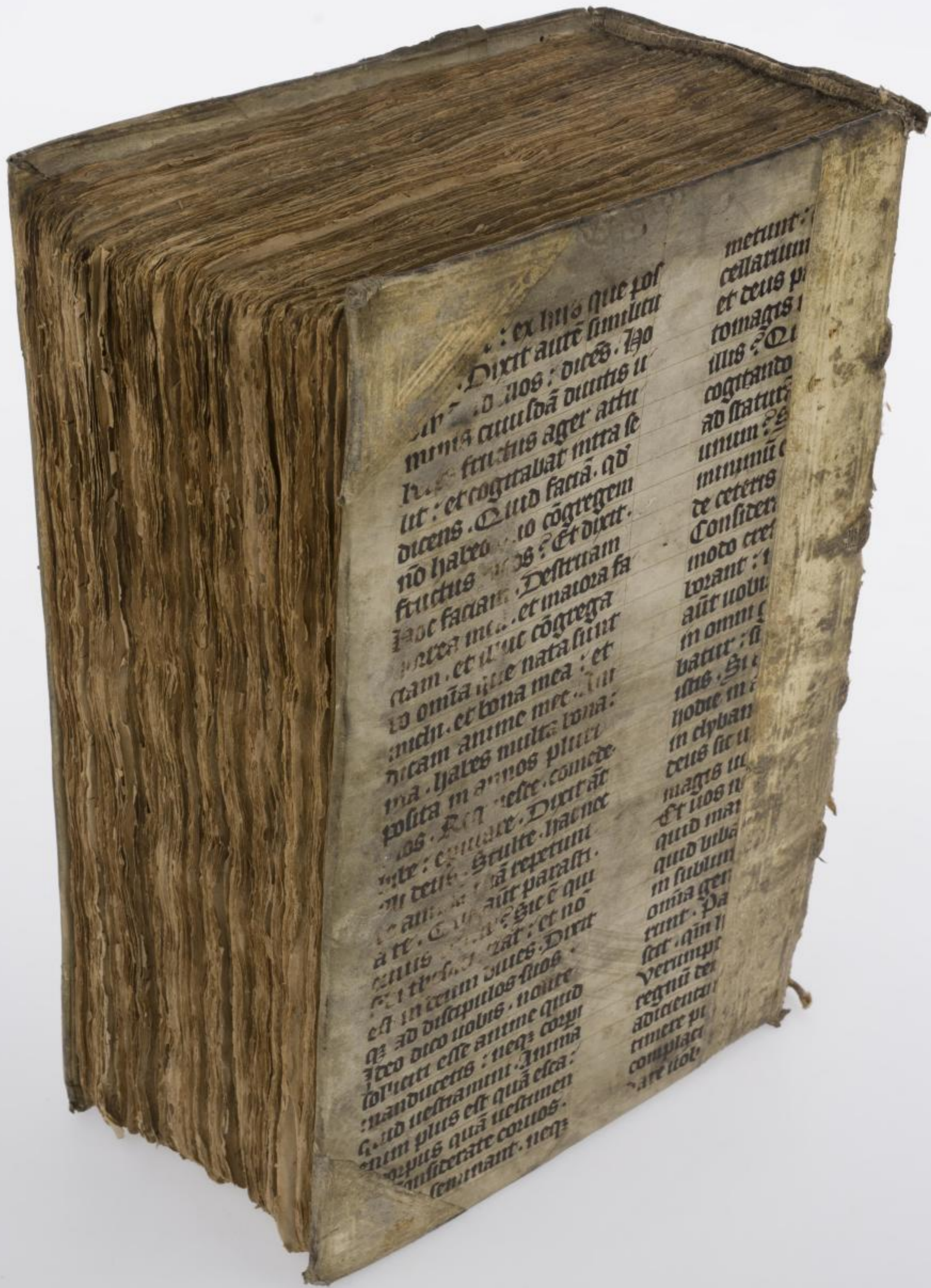
129.

EST 4

...: ex his que pos
Dixit autē similitu
ad nos: dices. Ho
minis cuiusdā diuitis u
fructus ager attu
lit: et cogitabat intra se
dicens. Quid faciā. qd
nō habeo. Quid cōgregem
fructus...? Et dixit.
Hoc faciā. Destruam
stam. et ut cōgrega
to omnia que nata sunt
michi. et bona mea: et
nicam anime mee. In
ma. Hales multas bona:
posita in annos pluri
mos. Res este. comede
nte: epulare. Dixit at
que. Cui aut parasti.
a te. Cui aut parasti.
quis. Cui aut parasti.
est in terris. Dixit
que ad discipulos suos.
Ite dico uobis. nō uere
soluti esse anime quid
manducetis: neq; corpi
quid plus est quā esca:
quod plus est quā uestimen
ta. nō considerate coruos.
nec
metunt:
cellarium
et deus pi
tomagis
illus? Qui
cogitando
ad statum
unum?
minimū e
de ceteris
Considera
modo crea
torant: i
aut uobis
in omni
batur: si
istis. Si
hodie in
in clyban
deus sic u
magis in
Et uos n
quid ma
quid uiba
in sublim
omnia gen
runt. Pa
scit. qm
Verumpt
regni dei
adicienda
timere pi
complaci
are uob

de iure iur. l. cum qui.
nendam. dic ergo qd p
esset sibi relaxatio. vt. s.

beat. **I**llud vtiq;
experiendi potestatem
eum qui pretoris cop
buit proinde hi dies cec
ius pretor reddit.

Cum certum tempus sit
iudicati infra qd potest appella
infra qd condemnatio debet solui
infra qd instantia litis perit. dicitur
in hoc tempus dies intercalaris. i. d
tillis non computatur sicut nec in vfu
nec in actionibus temporalibus vt ed
tius. secus est cum fundus lege commisi
ria venit. h. d.

Marcellus.

In tempore cōstituto iudic
catis an intercalaris dies p
ficere iudicatio: necne debeat: queri
tur. Item de tpe quo lis perit sic si
ne dubio estimandū est: vt auctū
tps litis intercalari die estimet: ve
luti si de vsucapioe sit questio: que
tempore cōstituto expleri solet aut
de actionibus que certo tempore fi
niantur: vt edilitie plereq; actio
nes. 7 si quis fundum ea lege vendi
derit: vt nisi in diebus. xxx. precius
esset solutū inemptus esset fundus
dies intercalaris proficiet emptori
Adibi ptra videtur. **M**odestinus

Longe possessionis preferi
prione tā in p̄dijis q̄ in mā
cipijs que in p̄dijis morantur q̄
partes fundi sunt locū habere ma
nifestum est.

Seruus hereditarius vel capti ab
hostibus potest sic accipere in iudicio mo
mentance pol. ab aduersario de iudicio si

erecutionē sine dato. s. quattuor mēsi. Acc.
tilis. qui qualiter colligif. dic. vt. s. de mino. l.
fig. l. cū bifertus.

ni vel biennij ad ap. exercendam.

beat.

interpolat dies intercalaris. quod prodest acto

in vsucap. nam ibi non querit tempus de mo
prodest domino rei nō vsucapienti prodest:

nam 7 hec dies intercalaris nō cōputatur

toria. q; tollitur vtili: non ita de leui fieret cō

ideo non computatur.

interrogatione p̄ficiat emptori. 7 sic die in oī

interrogatione. 7 tunc mihi contra videt. l. in

hoc cur aliter in hoc casu: cū als dicat diem

lebus anni. vt. s. de mino. l. iij. §. minorē. **I**te

adulget tempore p̄ species. vt ita dicam. vt

si vel mensis. aliud si per indiuidua: 7 horum

alaris cōputatur: quia dies intercalaris dō

hoc facit 7 sepe expressa nocet: q; dicit. xxx.

vel fm Jo. 7 Bul. aliud vbi dilatio indulge

ntis a partib; vbi a partib; obtinet qd dō

in superflua parte. l. vt. s. de mino. l. iij. §. mi

xtus. sic 7 als. s. de arbi. celsus.

hodie. vt. C. de vsucap. trāssor. l. i. olim bien

incia. x. vel. xx. forte. vt insti. de vsuca. in p̄i.

scribi cō p̄dijis: planum est si dicat sine p̄

Sed argu. contra. s. de da

A vitii personale. sec

loquitur ergo hic cū vti

vendi. dolas. 7. s. que in frau.

accessione sui auctoris vti. vt. s.

accessione sui auctoris debet vti e

l. pomponius. §. cū quis. 7. §. ti. l. l.

rens vitium vt furtū quoq; emptor.

modo rem acceperit. vt. §. titu. f. apu

tem. 7. s. de acquir. poss. vitia.

Non habuit. quia forte habuerit

titulum.

Nocere. cū cōtra me agitur. s. cū eg

causam vt in cōtrarijs. §. ti. f. apud. §. si qui

nō nocet mihi nisi velim vti accessione. qd p̄

Ite etiā iure veteri ad p̄scrip. x. vl. xx. an. vt.

7. §. si. sic 7. C. de p̄scrip. long. tēpo. l. f. sed b.

an. vt in ant. ibi posita. 7 adde qd not. f. de reg

de publi. l. cum qui. §. pretor.

Vsiucaper e. 7 facti. s. pro emp. qui fundum

vsucap. §. quod autem.

Ex facto. pignori. l. re in illa. acc.

Si ante. l. q̄ esset heres.

Extitisset. nō ergo qd plus iuris habet heres cō

peti. bere. 7 nō tm. §. veniunt. 7 sic est arg. §. i. de r

ud. §. si. quidā tamē dicit qd hic replicat p̄tra

bus mo. pig. vel hypo. sol. sicut. §. illud. 7

si. in eo quod durat: 7 ibi hypothecaria

ret dominio acquisito heredi ex alia

ma na
nt signa
et stellis.
stra genci
sione sonitus
utrum: are
muntur: pre ti
pectatione que
ent uniuerso or
m virtutes celoꝝ
unt filiu hominis ue
item in uide: cū po
ate magna et maesta
us autē fieri mor
capita uia: qm appo
pinquat redemptio uia.
Et dixit illis similitudine
videte ficulneam: et omis
arbores. Cū poucutit sa
ex se fructum. Ita et uos
prope est estis. Ita et uos
cū uideritis her fieri: sci
tote qm p̄e est regnum
dēt. Amen dico uobis: qua
nō p̄teribit generatio her:
et terra transibunt: uer
ba autē mea nō transi
bunt. Attendite autem
uobis ne forte grauetur
corda uia in crapula et
ebrietate: et curis huius

Augustus
FRANCIS GOR.
LICENSIS

PALÆSTRA

ORATORIA ET POËTICA

EXERCITIA ORATORIA
ET POËTICA

publicè,
aut in perorantium Cattedra, aut in aliquo
peculiaris Pignate, aut in Theatro Scenico,

à
Florentis Prima Juventute Scholæ
Gymnasii Gorlicensis,

intra
Doctrinæ instaurata ac publicæ
QUADRAGESIMUM

auditoribus ac spectatoribus
ERUDITIS,

PRESTITE

M. CHRISTIANO FUNCCIO,

RECTORE GORLIC.

pleraque ^{et} ~~et~~ sonatos & ex promptâ memoria
exhibita

TOMUS PRIMUS

LABORUM RECTORALIUM
M. CHRISTIANI FUNCTI
IN
GYMNASIO GÖRLICENSIS

PRIMITIA

ACTU POETICO-RHETOR.
GENETALIS JESU CHRI
Sacro,

Deo, Musis Patribusque Consec.

STRENT LOC
oblata et exhibita

ANNO MDCCCLXXVII. IX. Eid. Jan.

[Faint, mostly illegible handwritten text in a historical script, possibly German or Latin, covering the majority of the page.]

Totius Aetnis Poetico Historicis & Epicois

...nisi nobilitate ac divitiis inter Barbaros ... ut per se antiquissima ...
...ad hanc posteritatem ...
...fontem ...
...pro Deo ...
...illam orientem ...
...abant, summis laudibus ...
...dum autem ...
...si sol occiderat valde ...

Pamphili exiguus ...
Luserant pedibus ...

...amitu ...
...erant magis ...
...comuni ...
...umus, ut his ...
...tae Viri Reverendi, Clarissimi, ...
...ini Colesti, vane inquam ...
...Discessus vero ...
...ymis, non nisi ...
...rentia, summas ...
...arus Serlinus. Non tantum ...
...is, verum sicut ...
...parabantur in ...
...evidentia ac ...
...abi hanc, nequaquam ...
...lucrationis secreta ...
...ra carum ...
...nde omnes et ...
...duros esse, ut tanta ...
...mitate vane ...
...ae est ...
...quisque ...
...adum pari ...
...uctis, promoveatis. OTE, OTE ...

Godofredus ...
Leichtenbachis, ...

C. D. B. J.

ACTUS DECLAMAT.
SACRE

de

VERE MAGNO

HEZSTERTIO

INCARNATIONIS

FIILII DEI

qui ex prompta memoria

in

INCURTO AB NISSAM

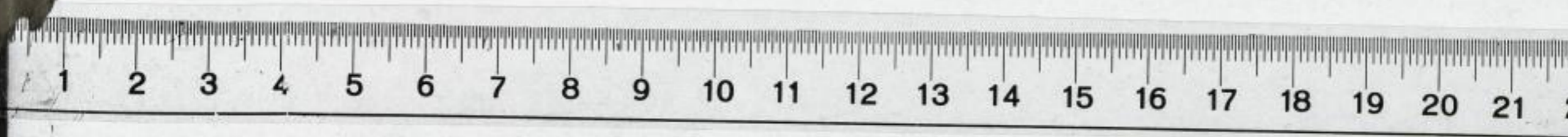
habitus

AD CIVITATEM XII

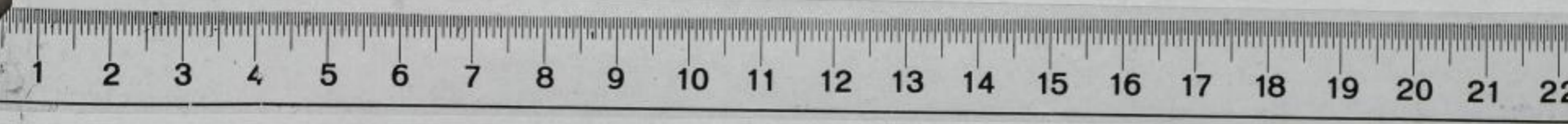
D. XI. Jan.

...glorificationem...? At no...
...dignitatem...
...creaturam nu...
...evidentibus...
...cognitum...
...deum...
...nomen...
...nomen, quo...
...sed et ex...
...Dominus ne...
...insuper...
...tribuantur...
...et re...
...communis...
...et natura...
...ad Filium...
...et possessio...
...venera...
...in seculum...

... Haec enim ...
... incarnatione ...
... laudatur ...
... fas. ...
... creatura ...
... supra nos, ...
... Quid nonne ...
... erat ...
... in nobis ...
... tentatio ...
... vexationes ...
... quos ille ...
... finem ...
... dolendum ...
... miseriarum ...
... poterat ...
... fructus ...
... nos ...
... gratia ...
... miseriam ...
... sole ...
... haec ...
... conscientiam ...
... non poterant ...
... sub arboribus ...

D. O. M. A.

ACTUS EMBLEMATICUS

ΘΑΛΛΟΦΟΡΟΣ S.

quis
iuxta

ΘΑΛΛΟΦΟΡΙΑΣ ΓΟΡΛΙΤΣΗΣ
Auctum,

apud res signatas
habitu

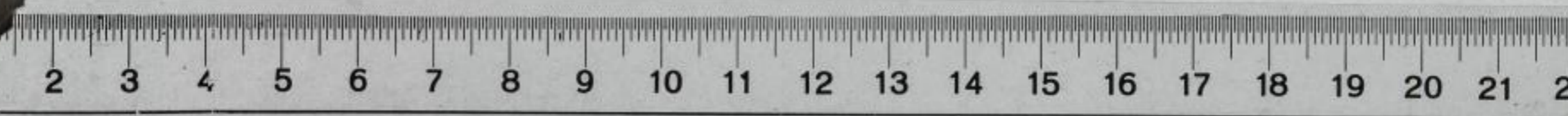
ACROASTICO SUPER
GRONNASTII GÖRLITZENSIS

ANNO MDCLXXIX.

D. III. Non. Jan.

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

Handwritten Latin text on a fragment of papyrus, likely from an ancient manuscript. The text is written in a cursive script and is partially obscured by the binding of the book. The fragment is rectangular and shows signs of age and wear.

Qui lacus...
Rex...
Sperum...

Qua ex novis montibus...
Influent...
Caeli...

Haec Patrem...
Sperum bonam...
Datus...

THOMAS SAGITTARI

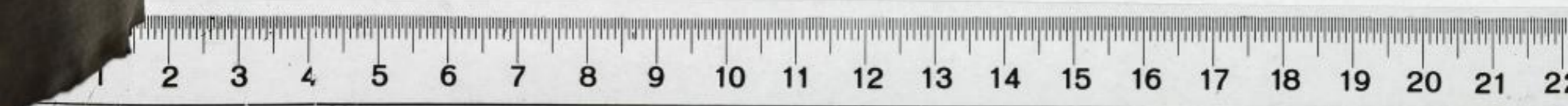
CANTUS DEUS

Illustrissima Domini...
Reis Publica...

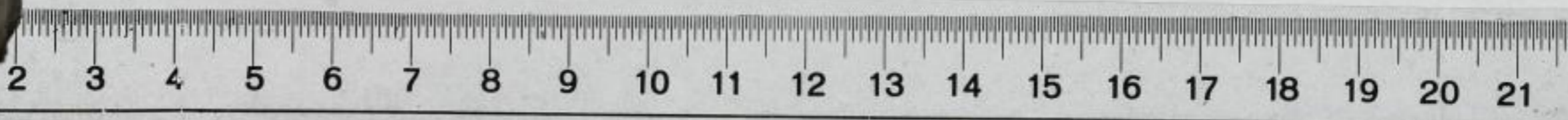
CHRISTE...
Lucidam coeli decus...
Singer...

Quo Davides...
Vigines lectas...
Et quibus...

Alme Sol vultu rubido...
Promis...
Nascens...

Davidis Hojor
Carmen sacillare pro
Ecclia
Nate supremi patris et matris
Credula ceteris decur deinde
Sempiterni acinoris labo
Quo sacri Rosalia manant
Virgines matres pueri patres
Cui placant semper precant
Christo, sol nostre
Rui reliquiti, pueri
Natus es, pueri
Rite dicuntur
Da facer
Da sacramentis
Brite, prodigis
Rogatus pacis
Cortus instantes
Vt tenor pacis
quo hinc laudes
Veni magratos
Nam salis
Vinculo, bellis
Bortiter frugum
Spicua donet
Nidtriant fabus
Condito miter
Supplicis
Siderum Rex
Rostas si mans
Pira divini
Litha pace

Handwritten musical score on aged, yellowed paper. The page contains approximately 12 staves of music, with Latin text written below the notes. The ink is dark brown or black. The paper shows signs of wear, including a small circular stain near the center and irregular edges. The text is written in a Gothic or similar historical script.

Visible Latin text includes:

- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*
- ... in spiritu sancto...*

Handwritten musical score on aged parchment. The page contains several systems of music, each with a vocal line and a lute line. The lyrics are written in Latin. The page is numbered 17, 18, and 19.

17
fi ut illi angeli nati sunt...
deus pater omnipotens...
in excelsis deo...
in gloria...
in eternum amen

18
Supplices in christi precibus...
in excelsis deo...
in gloria...
in eternum amen

19
icas applicet aures...
in excelsis deo...
in gloria...
in eternum amen

Neu-erfommene

Mayen-Lust

ein

Churfürstlich-Sächsisch-Städtisch

Görlitz

in
besondern
Ehren

öffentlichem Schauplatz

und

Freuden-Spiel

in
Handlungen

am
ersten des Mayens

im Jahr M. DC. LXXIII.

nach verrichteten Gottes-Dienste gegen drey Uhr

vorzustellen gewillet

Christian Funcke

Gymnasii Görlitz.

RECTOR.

Verkauft in Görlitz von Christoff Zippert.

Postes nil Hexapoli hac prius jam

Rite maturos aperire parvas
Lenis assiste, atq; tuere mactesq;
His fruatur ne seua pericula Damon

Dive producas subolem, Pacrumq;
Prosperes decreta super iuganda
Famini prolisq; adhaerere

Certus ut denos decedat per vobis
Orbis Et cantus referatq; Sada
Hoc die festo celebratq; Jempat

Tuq; qui verax celinisses
Spiritus, quod jam semel approbatur
In foro Caeli, dona jam

Aureum seclum redeatq; pristana
Tempore hoc nostro super Urbe
Nutriant cives Et aqua salubres

Conditor mitis placidaq; iuganda
Supplices audi Charites
Siderum Princeps Charitum pia audi

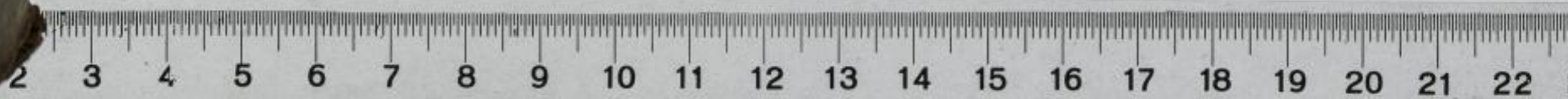
Si tuum hac Urbe
Teutonum duriora temere
Jussa partem mactare Laros Et mactes

Si per excelsam sua stant
Civium Christus precibus unguis
Liberum maneatq; daturus

Da probos mores
Da senectuti placidaq; quiete
Civibus cunctis

Quiq; Teutonum
Clarus illis
Imperet

Imperet

in jungen so im ...
ist ...
ander Spielzeit, und ...
zu ...
gehört, sondern ...

von ...
und ...
und ...

Dah nicht der ...
in, ...
der ...
große ...
es ...

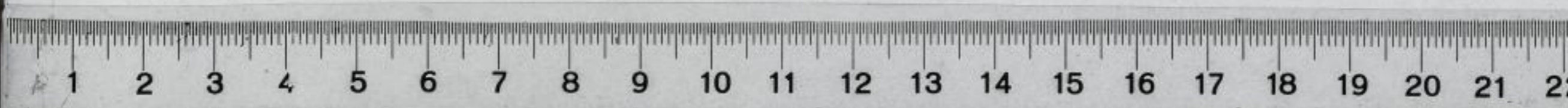
Se potius ...
quam potius carere

Dafur ...
kannst, ...

Mit ...
ganz ...
wird ...

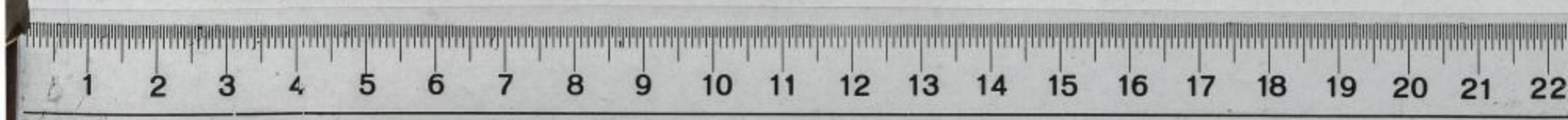
Dafur ...
Sind ...
die ...
gleich ...
Wunsch ...
sich ...

Aber ...
Laf ...

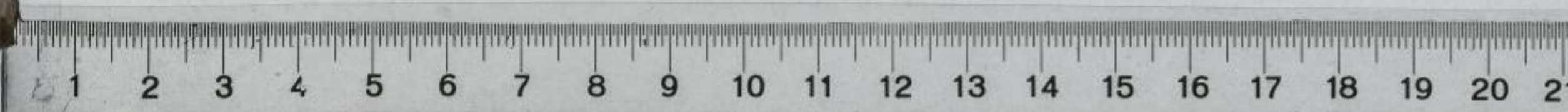

Handwritten musical score on aged, yellowed paper. The score consists of approximately 15 staves of music, written in a historical style with various note values and clefs. The paper shows signs of wear, including discoloration and some staining. The handwriting is in dark ink, and the overall appearance is that of an antique manuscript.

Handwritten signature or text, possibly a name like 'J. J. Bach'.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is written in dark ink on a textured, aged paper background. The script is dense and difficult to decipher due to its cursive nature and the age of the document. The text appears to be organized into several lines, with some words being larger and more prominent than others.

C. O. B. V.
ACTUS
ORATORIIUS SALLUSTIANUS

PRIMO
quod
e

C. CRISPUS SALLUSTII
HISTORIA
de
Coniuratione Catil.

SALLUSTIUS
ORATOR

in
exclato ad Missa
exhibitus.

Anno MDCCXXIX

Ed. XXI Augusti.

ACTUS ORATOR.
SALLUSTIANUS
Mdes,

SALLUSTIUS ORATOR

C. CRISPI SALLUSTII

Historia de Bello Jugurthino
vario sub Schemate
exhibetur.

Habitus publici
in

Supra Gymn. Gort. Aroant.

Anno MDCC LXX XIV. Februarii
horis pro et pomeridianis.

ORATIO TRIUNCILLA
CONTRA DUELLA

quā
DIVERSARIO SICO

JOH. CASPARI A VOSTITZ

Eq. Lus.

in DUELLA DE MILLORI NOTA

Compendiose et

facile quod contradicbat eiusq.

Argumenta diluebat

BRADAMUS POTIUS A SEITZ

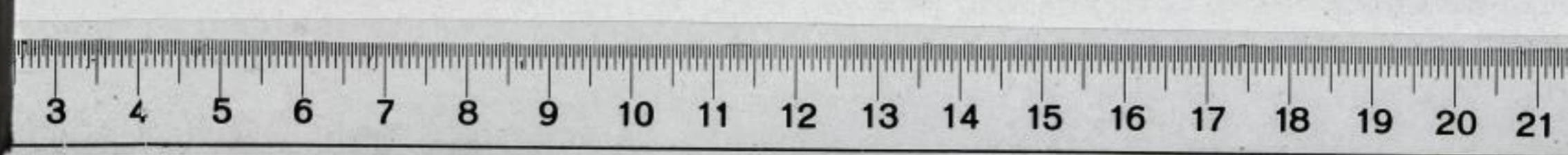
Lex Eq. Lus.

VI SUPERUON
EBRIETATIS

EX COGNITIONE
SOBRIETATIS

habitu
a
In nobis abstinere
Discip.
Anno 1728
19. Sept.

41.

Das mich in dem heiligen
Geiste zu dem Herrn
Die mich in dem heiligen
Geiste zu dem Herrn
Zu dem Herrn zu dem Herrn
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste

42.

Wenn ich mich in dem heiligen
Geiste zu dem Herrn
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste

43.

Wenn ich mich in dem heiligen
Geiste zu dem Herrn
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste

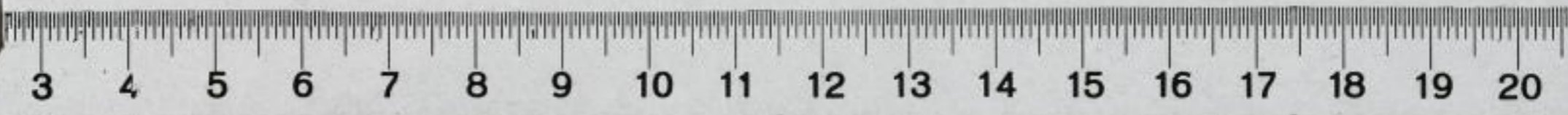
44.

Wenn ich mich in dem heiligen
Geiste zu dem Herrn
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste

45.

Wenn ich mich in dem heiligen
Geiste zu dem Herrn
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste
In dem heiligen Geiste

22

PREFLUSTIONES
&
CLAUSULÆ

in

EXAMINIBUS

publ.

propterea memoria
Optima spectat ad pascendos
gratata

Ad circ. LXXIX.

d. 10. Apr.

Ad circ. LXX

d. 26. Mart.

Ad circ. LXXI.

d. 9. Apr.

